

La

MŪSV VYPTIS

1

1960

MŪSŲ VYTIS

Dvimėnesinis Skautiškos Minties Žurnalas

NR. 1 SAUSIS - VASARIS 1960 XIII METAI

LEIDŽIA: Akademiniis Skautų Sąjūdis

REDAGUOJA: Vyr. redaktorius — Adomas Mickevičius, 7030 So. Campbell Ave., Chicago 29, Ill.; redaktoriai: Vytautas Černius, Dalė Koklytė, Ina Užgirienė.

REDAKCINIO KOLEKTYVO BENDRADARBAI: A. Avižienis A. V. Dundzila, L. Germanienė, M. Leknickaitė, L. Petrauskaitė, T. Remeikis, A. Saulaitis, Jr., N. Stasiškis, D. Tijūnėlis, R. Vėžys.

MENINĖ PRIEŽIŪRA: Vytauto Germano

TECHNIKINIS REDAKTORIUS: K. Ječius, pav. A. Trinkūnas

ADMINISTRACIJA: Antanas Paužuolis, 2715 So. Troy Str., Chicago 23, Illinois, U.S.A.; ekspeditorius — Liūdas Ramanauskas; reikalų vedėjas — Sigitas Miknaitis.

BUDŽIU! Redakcijos adresas: A. Saulaitis Jr., P. O. Box 507, Waterbury 20, Conn.

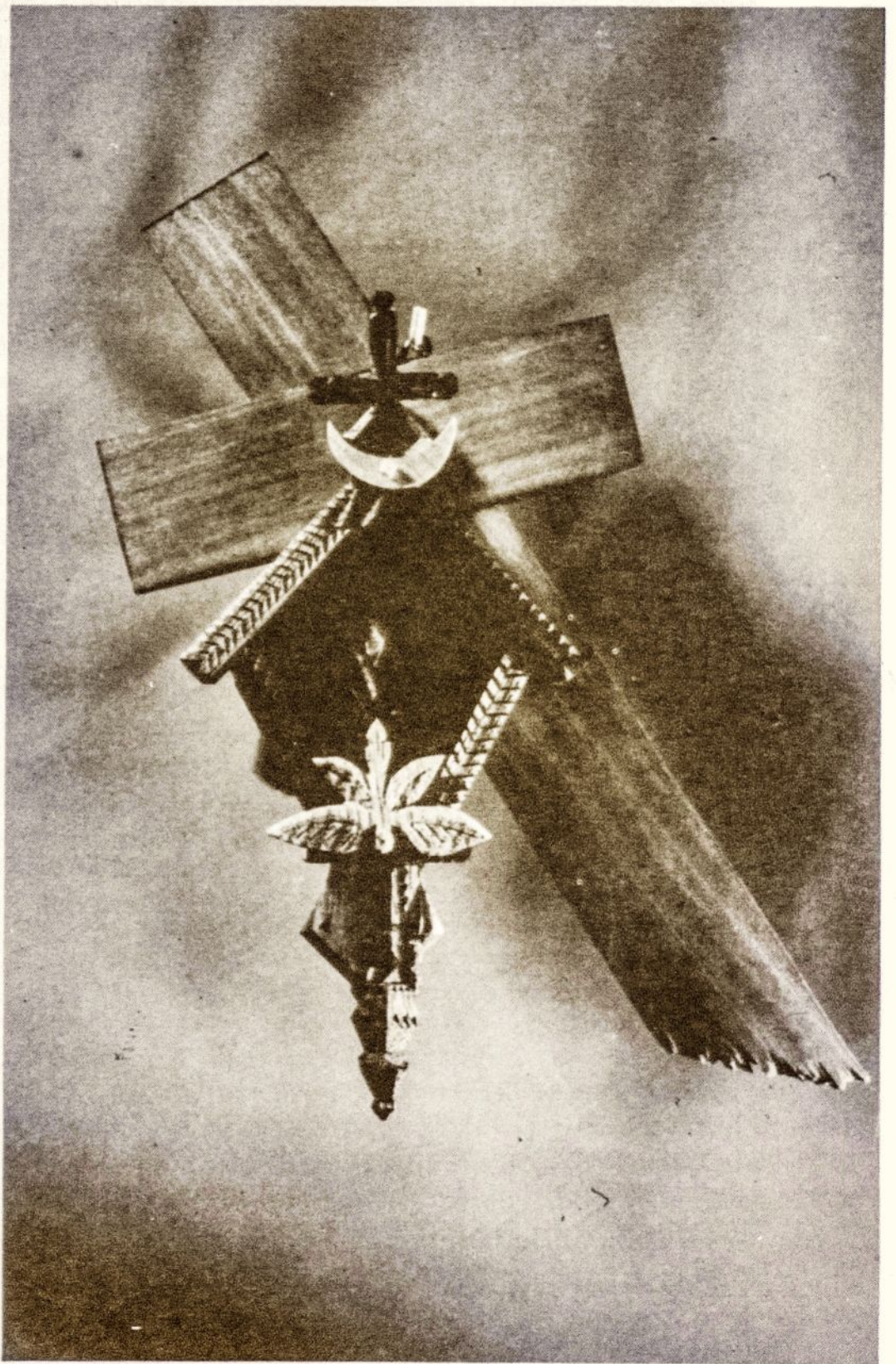
PRENUMERATOS KAINA: Metams — J.A.V. ir Kanadoje 4 dol.; D. Britanijoje ir Australijoje 1 sv.; kitur 2 dol. Metinė garbės prenumerata 10 dol. Prenumeratą ir aukas siųsti administratoriui. Atskiro numerio kaina 75 centai.

SKELBIMŲ KAINOS: Sveikinimai, užuojautos ir kt. smulkūs skelbimai po 2 dol. Kiti pagal susitarimą.

SPAUSDINA: M. Morkūno spaustuvė, 6049 South Ashland Ave., Chicago, Ill.

Straipsniai su autorių pavarde, slapyvarde ar inicialais nebūtinai išreiškia skautiškos vadovybės, leidėjų ar redakcijos nuomonę. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra kalbos, formos ir stiliaus atžvilgiu.

MŪSŲ VYTIS (OUR KNIGHT) is a bimonthly magazine published by the Lithuanian Student Scout Association.

Prof. Jg. Končiaus medžio drožinys

LITUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

LIETUVIŲ LITERATŪROS RAIDA TREMTYJE

R. ŠILBAJORIS

Su šituo rašiniu nesiekama patiekti sutrumpinto tremties literatūros vadovėlio. Toli gražu ne visi rašytojai bus paminėti, o taip pat ir tie, kuriuos teks paliesti, nebus vispusiškai išnagrinėti. Šičia ieškoma tiktai lietuviškų apraiškų naujos, viso pasaulio literatūroj, mene ir muzikoj įsiviešpatavusios tendencijos, kuri vadinama įvairiais vardais, o dažniausia tai modernizmu. Bet ir modernizmas yra perplati ir perdaug neaiški sąvoka, o iš dalies taip pat ir perdaug paviršutiniška, nes dažnai reiškia tiktai tam tikrą literatūros stilių, o kartais tik manierizmą, be gilesnio pergyvenimo ir be prasmės. Gi kaip tik lietuvių rašytojo pergyvenimas, kaip žmogaus ir kaip kūrėjo, čia ir bus dėmesio centre. Čia norisi pažvelgti į tai, kaip mūsų jaunieji rašytojai reagavo į vakarų civilizacijos krizę per antrąjį pasaulinį karą ir per pokarinius metus, kaip tremtiniai, gyvendami, taip sakant, pragarą prieangyje.

Mums yra svarbu suprasti, kad ne tik mes, lietuviai, bet ir visas vakarų pasaulis, netgi ir visa žmonija, dabar gyvena ištrėmime. Vakarų žmogus yra ištrėmtas iš savo paties susikurto, per šimtmečius uoliai tobulinto, jam suprantamo pasaulio, kuriame jau buvo maždaug sutarta kas yra melas, kas yra tiesa, kuriame krikščioniškos moralės pagrindiniai dėsniai buvo bendrai priimti tiek tikinčiųjų, tiek ir netikinčiųjų, kuriame humanizmo idealas, kartu su krikščioniškuoju, sudarė žmogaus gyvenimo tikslą. Aštuonioliktasis šimtmetis iškėlė į aukštybes žmogaus protą, devynioliktasis — žmogaus širdį, ir tiktai dvidešimtame šimtetyje pasigirdo balsų, ardančių Vakarų kultūros harmoniją. Mene Pikaso ir kiti kubistai suskaldė visiems gerai pažįstamus objektus — gitaras, stalus, obuolius — ieškodami kažkokios privačios vizijos. Poezijoje T. S. Eliot — labai religingas ir Vakarų kultūrai pagarbus žmogus — visdėlto savo poemoje "The Wasteland" parašė tokias pasilaisėtinas eilutes, apibūdinančias mūsų civilizaciją:

*We are in a rat's alley,
Where the dead men lost their bones.*

Rusijoje, tiesa, Dostojevskis jau ir devynioliktam šimtety suskaldė dangų savo aštriomis, širdį rėžiančiomis maldomis, bet Rusija niekad tikrai nepriklausė Vakarų kultūros tradicijai, ir jos rašytojai, tam tikra prasme, nežinojo, ką jie daro.

Tačiau mūsų lietuviai rašytojai apie žiurkių akligatvį nieko dar nežinojo. Tautos atgimimo dainius Maironis neturėjo jokių abejonių apie mūsų tiks-

Šis straipsnis buvo skaitytas Akademinių Skautų Sąjūdžio studijų dienų metu, 1959 m. lapkričio mėn. 14-15 d.d. New Yorke. Jis taip pat buvo atspausdintas paskutiniame 1959 m. "Darbo" žurnalo numeryje.

lus — jis rašė “paimsim arklą, knygą, lyrą ir eisim Lietuvos keliu”. Koks būtent turi būti tas Lietuvos kelias, Maironis neklausinėjo. Vincas Kudirka Tautos Himno žodžiais labai vykusiai apibūdino visą mūsų lietuvišką akiratį: “tegu Tavo vaikai eina vien takais dorybės, tegu dirba Tavo naudai ir žmonių gėrybei”. Žodžiai “dorybė, tautos nauda, žmonių gėrybė” įkvepia dvasią ir pakelia jausmus tik tada, kada niekas neklausinėja kokia yra tiksliai tų žodžių prasmė. Kiek vėliau, nepriklausomybės metais, Bernardas Brazdžionis taip pat sau užsibrėžė labai kuklius, žavingus, lyriškus uždavinius, rašydamas eilėraštyje apie šv. Bernardą:

*Bernardai, ko čia atėjai? Paklausė žemė.
Bernardai, ko čia atėjai? Dangus paklausė.
Į žilą samaną pasižiūrėt, kol nesutemę
Ir Viešpaties didžiuos dienos darbuos paliaupsint.*

Net ir mirtis, didžiausia mūsų egzistencijos paslaptis ir didžiausias siaubas, Brazdžionio poezijoje pasidarė jauki ir lyriška:

*Mūsų gyvenimas, kaip samanė bitelė
Vėlyvą vakarą į avilį parskris.
Jau bus daina nutilusi, jau bus smagiai pašalę,
Kaip Dievo mintys susirinksim pas duris.*

Brazdžionis, tur būt, daleido, kaip savaime aiškų dalyką, kad tas duris atidarius, atsiskleis Viešpaties dangus. O jeigu vietoj dangaus atsivers pragaro nasrai? Arba tiktai tuštuma? Mūsų lietuviai rašytojai tada apie tokias galimybes dar nepagalvojo. Tiesa, nekurie poetai nujautė, kad už mūsų horizontų yra dar ir kažkoks kitas pasaulis; kai kurie jo net ilgėjosi ir, kaip Mykolaitis-Putinas eilėraštyje “Vergas”, skundėsi savo dalia:

*Gyvenu aš savo viešpačio namuose,
Nepažįstamas, užklydęs pakeleivis,
Kur einu, visur atverti vartų vartai,
Bet išeit į plačią laisvę negaliu.*

*Negaliu aprėpt dangaus plačių žvaigždynu,
Nei pasiekti tolumoj baltų viršūnių,
Nei plačiai ant žemės puolęs, kaip upelis
Išsilieti į putojančias marias.*

Bet išėjimas į “plačią laisvę” yra ne kas kita, kaip prasilaužimas pro mums suprantamo pasaulio ribas. Šitos ribos dar buvo taip tvirtai nustatytos, kad taikos metu, mažame lietuviškame pasaulėlyje, pro jas prasilaužti mums buvo neįmanoma, o be to, niekas ir nenorėjo. Reikėjo didžiulės, mūsų tautą ir visą pasaulį iš pagrindų sukrėtusios tragedijos — Antrojo pasaulinio karo — kad mes galėtume pabusti ir su pasibaisėjimu stebėti, kaip tam sėja mūsų vakarų kultūros horizontai.

Kol dar buvome savo žemėje, galėjome kentėti priespaudą su širdgėla, bet be ypatingo dvasios sukrėtimo. Priespauda, kova ir ištvermė juk irgi priklausė mums pažįstamam, suprantamam pasauliui. Lietuviai kentėjo ir kovėsi per šimtmečius. Mūsų liūdno liaudies dainos, mūsų kraujas ir ašaros,

McCormick YWCA Čikagoje surengė "International Fair", kuriame dalyvavo 75 tautos. Lietuvių parodėlę suorganizavo sktn. Z. Juškevičienė su ASD narių talka. Parodėlėje budėję akademikės skautės: iš k. į d.: A. Sidzikauskaitė, L. Vepštaitė, J. Variakojienė, I. Savaizdytė ir B. Strikaitytė.

Paprasto žemdirbio sielvartas kitų poetų lūpose pavirto ištisa praradimo simfonija. Alfonso Nykos-Niliūno poezija jau yra pilna rudens, lietaus, vėjo ir blyškios prisiminimų šviesos, gražios ir tragiškos, kaip motinos veidas. Dar daugiau — namų žiburėliui palengva gestant tolumoj, poetas pajunta, kad mūsų praradimas yra dar net didesnis, negu mes iš pradžių galvojome, kad mums dvasinių pergyvenimų plotmėj dar reiks daug gimtų namų palikti, kad gal mes tik dabar įsijungėme į visos žmonijos kelionę nežinion. Štai jo trumpas eilėraštis "Rudens sodo vaikai":

*Vienplaukiai vaikai, rudens namus palikę,
Giliai paskendo geltonam senų namų sode,
Ir pirmąkart pajutę, kad širdy atsiveria gili žaizda,
Akimirkai pasineria į platumą kelių savų rudens pasaulių nykią
Ir, lyg ieškodami prasmės ten, ima kažiko liūdėt.*

Su šiuo nauju supratimu ateina ir naujas, už sielvartą stipresnis ir juodesnis jausmas — siaubas:

*Šiandien tikrovė man pavirto veidu su baisia grimasa
Ir mano ištikimas draugas vėjas nebegali nuramint,
Dainuodamas apie iliuzijų liepsnas, jaunystės židiny užgėsusias,
Prilkašiodamas ko nesikeliu ir nešaukiu: Pirmyn!*

Ir tada jau ir lietuvis rašytojas pirmą kartą pasijunta vienišas prieš visatos tamsą, jausdamas, kaip į jį "įnirtę žiūri milžiniškos žvaigždės", žinodamos, kad tirti ir amžini visatos skliautai jau sugriuvo:

*Šiandieną mano kraujuje sušalti baigia Dievas
Ir sunkiose konvulsijose miršta kūno akmenų;
Galingos laiko ir tikrovės srovės nešasi užlieję,
Ir nieko nebelieka už manęs — viskas many;
Nykūs laukai, didingi skausmo miestai ir valstybės*

*Ir medžiai, užia vėjo persunkti ligi šaknų.
Bet kas užpildys žemėje palikusių tuštybę
Ir atgaivins svajones ir sapnus?*

Galingos laiko ir tikrovės srovės galų gale prasiveržė ir į mūsų lietuvišką kūrybos pasaulį, atverdamos milžinišką prarają tarp brazdžioniškų samanių bitelių ir niliūniško veido su baisia grimasa. Ir tolimesnis mūsų literatūros išsivystymas, bent tarp jaunųjų rašytojų, vyko ir vyksta ant tos prarajos krašto. Kartu su kitais Vakarų pasaulio rašytojais, mes jau supratome, kad, Vakarų kultūros vertybėms žuvus Antrojo pasaulinio karo liepsnose, žemėje iš tiesų pasiliko tuštybė, ir, kad jai užpildyti jau ir mes turime ieškoti naujų kūrybinių, dvasinių, intelektualinių pergyvenimų.

Ieškojimas tarp mūsų jaunosios rašytojų kartos kaip tik ir yra lemiantis žodis. Ieškoma naujų romano konstrukcijos principų — Algirdo Landsbergio "Kelionė" nesivysto palaipsniui nuo užuomazgos iki krizės ir atomazgos, kaip darytų romanas, parašytas pagal klasiškas taisykles. Landsbergis siekia ne įvykių, bet pergyvenimų vientisumo — svarbiausio charakterio dvasinė raiška yra išvedama, kaip tiesi linija per margą mozaiką įvykių, prisiminimų, įspūdžių, svajonių ir kančios. Ieškoma naujo stiliaus — Jono Meko "Vilkas" siekia kalbos tęstinumo, kur sakinių ribos pralaužiamos ir mintis "išsilieja per krantus" nuolatinių, muzikalių, į raudą panašių žodžių melodijos, pasikartojimų bangavimu. Čia įtemptas, vienas kitą vejančių žodžių ritmas, sukuria keistą baisaus sapno hipnozė, kurioje išdidumas, skausmas, baimė ir slopinantis ryšio nebuvimas tarp asmens ir asmens, kada jie yra priversti vaidinti priešų roles, susipina į sielą sukrečiantį žmogaus dvasinio pragaro paveikslą. Štai pavyzdys:

*Jie užė ir kaukė ir jie trypė. Jie užmuš, jie užmuš, jie užmuš,
bet jam nebebuvo svarbu, jie nieko negalėjo jausti, jis negalėjo galvoti,
jis tik gailiai unktė ir trypė ir sukės, ir kaukimas aplėnkui
augo, dulkės, ir akys žibėjo. Jie buvo ruja, jie buvo vilkas — ir kas
jis buvo, kas jis, jis nežinojo daugiau, — jis dabar jau buvo kažkas,
ko jis nežinojo, bet jis jautė, kad to jis jau niekadoms nežinos,
tai buvo paskutinis jo klausimas, klausimas, kurį jis jautė, kaip
paskutinį jo klausimą kas esu aš, kas yra jie, kas esu jie ir
kas yra aš?*

Detroito ASS studijų dienosė įvykusių diskusijų dalyviai: iš k. į d. Jonas Šoliūnas, Danguolė Jurgutienė, moderatorius V. Petrauskas, Alius Iljasevičius ir sekr. G. Šileikaitė.

Bet ieškoma ne tik naujų formų, o taip pat ir naujos pasaulėžvalgos. Lietuviai rašytojai staiga plačiai susipažino su naujomis kryptimis Vakaruose, su Vakarų rašytojais, kurie kartu su Dievu išėjo iš katedrų ir pasklido po tamsius žmogaus sąmonės koridorius, ieškodami pirmųjų instinktų, ieškodami savęs, ieškodami gyvenimo ir kultūros prasmės, kuri remiasi daugiau kuo negu tik logika arba tik neklausinėjančiu tikėjimu. James Joyce, Jonscu, Beckett, Camus, Sartre, Dylan Thomas — tai ištisi nauji pasauliai, tremtinių pasauliai, prie kurių eisenos dabar jau prisidėjo ir mūsų naujieji rašytojai. Gal ryškiausiai šituos naujus lietuvių rašytojo pergyvenimus išreiškė tas pats Jonas Mekas savo kartą Santaros suvažiavimui skaitytame referate. Viso referato motto, pagrindiniu šūkiu, gali būti vienas jo sakiny: „O, kad mes turėtumėm vėjų, kurie mus siūbuotų! Kurie mus mėtų!“ Štai, kaip Mekas atvaizduoja jauną lietuvių kūrėją XX amžiaus vidury:

Kaip man anksčiau buvo daug kas labai tikra ir apie daug ką turėjau nuomonę — taip dabar vėl viskas krinta, ir prie visko turiu priėiti iš naujo. Vėl esu visiškai vaiko nežinojime jeigu taip galima pasakyti, ir man dažnai keista ir kartu nuostabu, kai girdžiu ir skaitau, su lokių tikrumu jie kalba apie viską — apie žmogų ir apie Dievą, nematydami to melo ir atgyvenusių pažiūrų tinklo, kuris juos supa, kuris juos nuo vaikystės supa, ir kuris vadžioja jų lūpas ir jų mintyją. Mano tikslas dabar yra ištrūkti iš to tinklo.

Arba vėl:

Būti lietuviu? Aš nežinau jau, kas yra būti vien tik lietuviu, ar būti vien tik amerikiečiu, ar būti vien tik kuo kitu šiandien. Būti žmogum yra jau daug svarbiau. Linijos ir sienos nyksta. Išlaikyti žmogų laisvą ir abejojančią jau yra daug svarbiau negu išlaikyti tautiškumus ar tautiškų menų.

Pats ieškojimo principas, kaip pasaulėžiūros pagrindas, aiškiai matosi Algirdo Landsbergio kūryboje. Jam, kaip ir Mekui, jau nebėra neabejotinų tiesų. Savo dramos veikale „Penki stulpai turgaus aikštėje“, kuris sukėlė tiek daug triukšmo lietuvių visuomenėje, Landsbergis nuvainikuoja visų priimtą legendą, kad didvyris yra ne žmogus kaip ir kiti, o kažkokia geležinė,

vienalytė figūra, deganti idealizmu ir neturinti jokių “žemų” jausmų, kaip abejonės, egoizmas, baimė, ar panašiai. Jo partizanai ir tarp savęs nesutinka, ir neviltin puola, ir savo tikslų šventumu abejoja, ir vistiek aukojasi, kai tuo tarpu ateities šimtmečiai dainuotojo akimis stebi juos ir nebesupranta, ir pečiais trukčioja, ir net tyčiojasi. Savo dramoje “Vėjas gluosniuose” jis iškelia dar ir kitą, dar giliau besiskverbiančią, įprastinės pasaulėžiūros pamatus griaunančią mintį, kad ne tik didvyriai, bet ir šventieji, žmogiško tobulumo ribas pasiekę ir dangaus vainiku apvainikuoti, vistiek dar gali ir privalo toliau ieškoti, mokytis, augti. Šventasis Kazimieras grįžta žemėn įvykdyti stebuklo, pats pasilikdamas atokiai nuo žemės klajūnų, bet veikalo gale jis grįžta dangun susimąstęs, iš nuodėmingų žmonių kažką gilaus ir švento pasimokęs.

Romane “Kelionė” pagrindinis veikėjas Laikūnas pergyvena tėvynės praradimą lygiai taip pat skaudžiai, kaip ir Bradūnas savo eilėraščiuose, bet jis supranta dar svarbesnį ir skaudesnį dalyką, būtent, kad ne tik jis praranda savo tėvynę, bet ir pati Lietuva praranda visą religinį savo gyvenimo pagrindą, savo dvasios turtą, artojų Dievą. Štai Laikūnas atsisveikina su gimto miesto bažnytele:

Julius slydo akimis pro marmurinius šventuosius, kaip atsisveikindamas. Sudiev, vargingieji. Štai ateina žemiška galybė ir nugali jus. Sudiev, ir su kiekvienu širdies dūžiu jis vaizdavosi jų galvas krintant ir dūžtant grindysna. Sudiev, ateina galingesnė jėga už bažnyčią. Jo tėvas gulėjo surištomis rankomis ir juodu kraujo krekenu apie lūpas. Šventas Sebastijonas kėlė nuolankias akis į dangų, kad nematytų molinio kraujo, besisunkiančio iš savo šono. Sudiev, Sudiev.

Tačiau Landsbergis gal tuo skiriasi nuo Meko, kad šalia ieškojimo, kaipo lygiateisį principą, jis pastato ir tikėjimą. Iš savo charakterių jis reikalauja labai sunkaus, bet būtino dabarties žmogui dalyko — žinoti, kad tai, į ką žmogus tiki, gali šimtmečių perspektyvoj atrodyti ir juokinga, ir kvaila, ir barbariška, bet tuo pačiu metu turėti savo tikėjimą prieš akis, kaip šviesią viziją, kurios nuolatos reikia siekti, į ją kelių ieškoti. Vien tik blaškytis “visiškame vaiko nežinojime” yra neįmanoma — kiekvienas ieškotojas turi turėti prieš savo akis žerintį tikslą, nors ir žinodamas ar nujausdamas, kad tas tikslas, kartą atsiiektas, greičiausiai nustos savo vertės. Landsbergio žmonės yra panašūs į tą erelį pasakoj, kuris prašė Dievo, kad jam leistų amžinai į saulę skristi, amžinai saulę prieš akis turėti, ir niekad saulės nepasiekti.

Antano Škėmos charakteriai klaidžioja per ištisus labirintus painių emocijų ir intelektualinių pergyvenimų, bet jis pats, kaipo rašytojas, atrodo, bus pasirinkęs patį tiesiausią kelią savo pasaulėžiūrai surasti. Jo žvilgsnis nukreiptas tiesiai į mirtį. Viena proga Škėma yra pasakęs: “Mirties momentas — reikšmingiausia tikrovė”. Daleidžiant, kad rašytojui svarbu yra savo veikaluose atvaizduoti pačią reikšmingiausią tikrovę, kurią jis sugeba suvokti, galima pasidaryti išvadą, kad pagrindinė Škėmos tema ir yra mirtis. Ir iš tiesų, visos jo kūrybos centre stovi siaubingas žmogaus klyksmas mirties akivaizdoj. Dramoje “Pabudimas” yra vienas veikėjas, kurio mes nematome, o tik girdime — tai enkavedistų žingsniai už kalėjimo kamerų durų. Kada pasigirsta tie žingsniai, tai reiškia, kad žmonės yra vedami nušauti. Ir šito

fakto žinojimas glūdi visų veikėjų sąmonėje ir verčia juos kalbėti ir veikti tų žingsnių šešėlyje. Vieni susigūžta iš siaubo, kiti drąsiai pakelia galvas, kiti vėl filosofuoja, bet mirties žingsniai apgaubia juos visus savo juoda skraiste. Ir kada išsisemia visi žodžiai, Škėma pastato savo žmones akis akin su mirtim, ir mes matome štai ką:

Moteris koridoriuje: Neisiu toliau, nenoriu toliau. Paleiskite mano rankas, mielieji, vieną minutę, gerai, aš pailsėsiu, gerai, nespauk, aš neisiu, pasakiau — neisiu, gerai, neveskite, nenoriu, neveskite, nenoriu, nenoriu, neveskite, gerai, nenoriu, nenoriu, gerai... (Žodžiai pavirsta riksmu, žingsniai nugalai, jie tempia moterį toliau. Riksmas dingsta už durų).

Kunigas Antanas: Tuojau bus šūviai.

Romano "Baltoji Drobule" pagrindinis herojus išeina iš proto, kas tolygu mirčiai. Ir čia, beprotybės skliaustui susiglaudžiant virš jo galvos, Antanas Garšva klykia:

*Dieve, nors mirštant padėk man.
Aš tikiu, Tu atleidi paskutiniąją minutę.
Už visą gyvenimą.
Dieve, Dieve, į Tavo rankas — — —
O ne, aš žmogėnukas, žmogėnukas, Dieve.
Dieveee! — — —*

Dėl kontrasto, čia vėl galima prisiminti, kokių būdu ateina mirtis Bernardo Brazdžionio poezijoje:

*Kapas, kryžius, Anno Domini
Ir baltų beržų malda.
O pakvies, pakvies namo mane
Vieną kart sesuo juoda.*

*Na, eime, duok ranką. Vakaras.
Pasakyk sudie. Sudie.
Baigęs blėst žėrės ugniakuras,
Švystelės krintanti žvaigždė.*

Kyla klausimas, kodėl Škėma pastato mirtį savo kūrybos centru. Rusų rašytojas Pasternakas kartą išsireiškė: "Menas visuomet mąsto mirtį ir visuomet kuria gyvenimą". Jeigu Vakarų kultūros bokštai jau sugriuvo, vienintelis būdas ieškoti naujos prasmės yra pradėti ir vėl visiškai iš pradžios — nuo nebūties. Bet koks kitas klajojimas visvien ten pat nuves. O tada — bet čia jau nenorėčiau sakyti, kad Škėma irgi taip mano — galima prisiminti Kristaus žodžius: "Jeigu grūdas nekris į žemę ir nemirs, tai jis neatneš vaisių". Be mirties negalimas prisikėlimas. Joks žmogus negali būti tikrai kūrybingas, jeigu jis nė karto nėra stovėjęs veidu į naktį, su išdegusia, pelenais pavirtusia širdim. Patys aukščiausi žmogaus dvasinės kūrybos momentai yra surišti su juodomis visiškos nevilties minutėmis. Solomonas: "Tuštybių tuštybė, ir viskas tuštybė". Budha: "atsisakyk savęs, atsisakyk norėjimo". Krist "Mano Dieve, mano Dieve, kam mane apleidai". Šekspyras: "(Life) is a tale, told by an idiot, full of sound and fury, signifying nothing". Žmogaus didybė yra jo tragedijoje. Dėka mūsų jaunųjų rašytojų, mūsų tautos kančia ir mūsų tremtis iš varganų dvasios elgetų sielvarto pradeda pakilti iki tragedijos aukštumos.

TĄ DIENĄ

Skambins varpai
 Sic Transit Gloria Mundi
 Kai be fanfarų
 Įmesiu kepturę
 Į amžino miego Nirvaną.
 Skambins varpai
 Te Deum Laudamus
 Tą dieną
 Kai pavargęs savim
 Pirmą ir paskutinį kartą surimtėsiu.

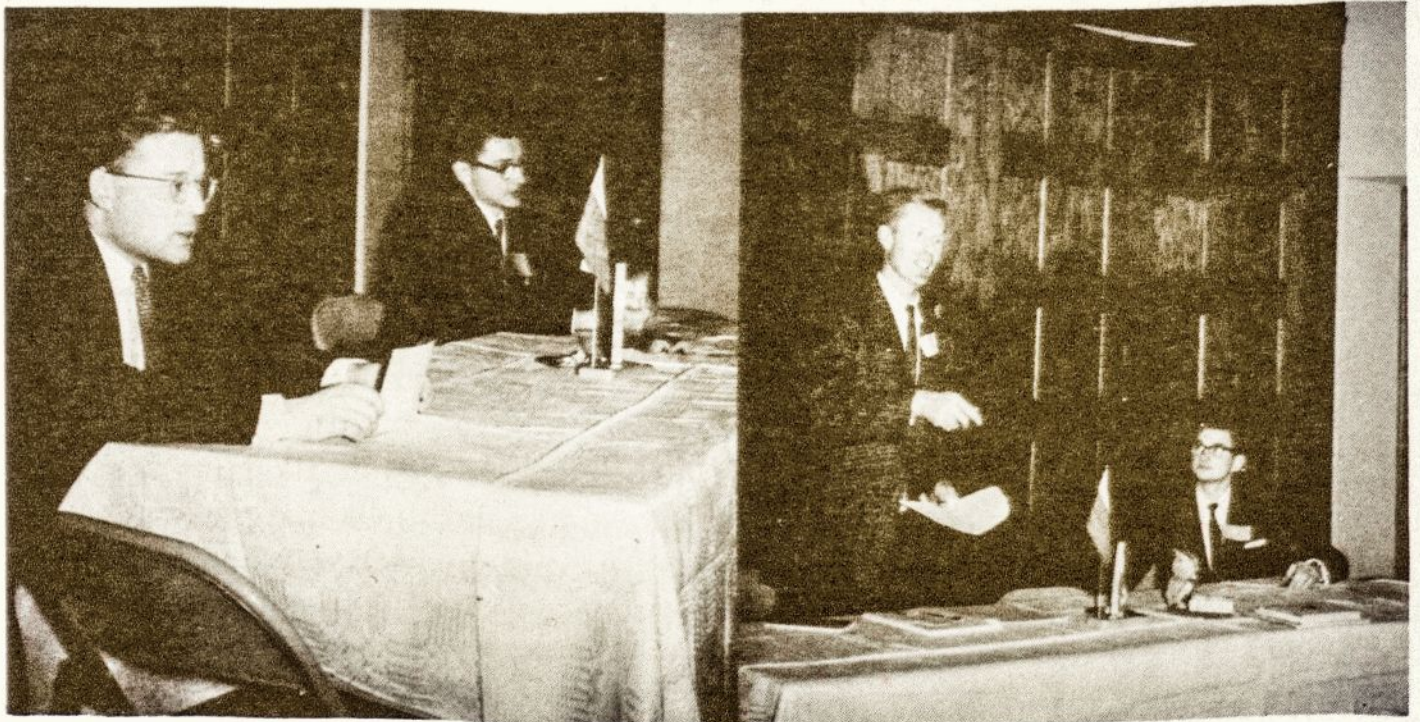
R. Kaunietis

Čikaga, 1959

PAKLYDUSIAM

Aš laukiau
 Pro surūgusius debesis
 Saulės šešėlį
 Smūtkelio šypsnį
 Pakelėj
 Fleitos garsus
 Avių kvapą
 Rugienų dainą
 Piemeniui
 Tu neatėjai
 Paklydai
 Išsigandusiam pasauly.

Skambins varpai
 Veni, Creator Spiritus
 Kai atsisveikinimui
 Mirktelėsiu akį
 Pasauliui, kurio nesuįpratau.
 Skambins varpai
 Requiescat in Pace
 Kai sustingusiam veide
 Sarkazmo šypsnys
 Pamažu pavirs į kaukuolę.

A.S.S. Studijų Dienose skaitė paskaitas R. Šilbajoris ir Vyt. Raulinaitis

JAUNIMO ORGANIZACIJOS DABARTINĖJE LIETUVOJE

Tomas Remeikis

Vienas iš valdančios totalistinės partijos pažymių yra bandymas kuo pilniau suorganizuoti individo laiką, kad jis neturėtų progos nukrypti nuo partijos nusakomo gyvenimo būdo ir galvosenos. Su šia tendencija neatskiriama yra susijęs ir žmonių kontrolės principas, kuris yra totalistinės partijos valdymo pagrindas. Komunistinėje santvarkoje jaunimo atveju pilnas gyvenimo būdo suorganizavimas ir kontrolė pasireiškia per jaunimo organizacijas, platų laisvalaikio užsiėmimų išvystymą, sportinę ir meninę veiklą. Šiame straipsnyje pakalbėsime apie dabartinės Lietuvos jaunimo organizacijas — Pionierius ir Komjaunuolius — ir tik tų organizacijų jaunimą, bet ne apie visą Lietuvos jaunimą bendrai.

Minėtos jaunimo organizacijos yra sovietinės pedagoginės sistemos integralios dalys. Vienas sovietinės pedagogikos principas yra: auklėjimo sistemoje turi būti pašalintos visos įtakos, kurios neprideda prie komunistinio auklėjimo tikslų siekimo. Jaunimo organizacijos kaip tik ir yra viena iš pagrindinių priemonių jaunimo laisvalaikio kontroliavimui ir tuo pačiu prisideda prie dažniausiai ideologiniai nepalankios tėvų įtakos izoliavimo nuo vaikų. Jos tęsia ir papildo mokyklų ideologinį auklėjimą mokykloje ir už jos ribų. Bet jų funkcijos yra ne vien ideologinės. Tos organizacijos, kaip ir visos oficialios organizacijos sovietinėje sistemoje, yra Komunistų Partijos aktyvios pagalbininkės sprendžiant komunistinės statybos uždavinius. Už tat jos ir yra pilnoje Komunistų Partijos globoje bei kontrolėje.

PIONIERIAI

Pionierių Organizacija savo metodikoje yra beveik skautų imitacija. Kaip ir skautai, pionieriai yra suorganizuoti į draugoves ir skiltis, bei turi unifórmas, priesaiką ir įstatus. Jie taip pat stovyklauja ir iškyklauja. Kad pionieriai metodo ir formos atžvilgiu yra skautų kopija neslėpė nei ankstyvesnieji sovietų pedagogai, kaip Albert Pinkevitch, kuris 1930 metais štai ką pareiškė: “Krupskaja (Lenino žmona) buvo teisinga savo teigimu, kad skautavimo metodai turi būti pasiskolinti ir pritaikyti mūsų tikslams. Ar nėra ypatingai pageidautina, kad kiekvienas komunistas būtų pajėgus stebėti ir orientuotis savo aplinkoje, ją matyti ir jausti, išvystyti eilę praktiškų gabumų, priprasti prie gyvenimo atvirame ore, ir tarnauti visiems ekonominiame bei kultūriniame gyvenime.”

Tai sovietų “darbo mokyklos” pedagogo žodžiai, pareikšti prieš 1930 m. Pastebėtina, kad tuo metu sovietinė “darbo mokykla” buvo praktikoje labai panaši į Amerikos progresyviųjų mokyklą. Po Stalino režimo ta “darbo mokykla” vėl pradėdama įvesti, ir todėl praktiškoje plotmėje sovietų šūkis “mokyklos ir gyvenimo artimi ryšiai” yra beveik tolygus “life adjustment”

pedagogikai. Todėl šiandiena pionierių metodika yra visiškai atitinkanti auklėjimo kryptį.

Jei savo metodikose skautai ir pionieriai yra beveik panašūs, tai savo ideologijose jie yra dialektiniai priešai. Palyginimui pateikiu pionierių pasižadėjimą ir įstatus: "Aš, Tarybų Sąjungos jaunasis pionierius, savo draugų akivaizdoje pasižadu būti ištikimas Lenino priesakams, tvirtai kovoti už mūsų Komunistų Partijos reikalą, už komunizmo pergalę. Pasižadu gyventi ir mokytis taip, kad tapčiau garbingas savo tarybinės Tėvynės pilietis."

Šis "įžodis" paimtas iš III - skyriaus vadovėlio "Gimtasis Žodis". Virš pasižadėjimo paveikslas: išsirikiavę pionieriai stovykloje su vėliava; raudoną šlipsą pionieriui užriša vyresnio amžiaus komjaunuolis.

O pasižadėjime minėti "Lenino priesakai" maždaug taip atrodo:

1) Pionierius yra ištikimas darbo žmonių tikslams ir Lenino nurodymams.

2) Pionierius yra komjaunuolio ir komunisto jaunesnis brolis ir pagalbininkas.

3) Pionierius yra draugas pionierių ir pasaulio darbininkų bei kaimiečių vaikų.

4) Pionierius organizuoja apylinkės vaikus ir su jais dalyvauja aplinkos gyvenime: jis yra pavyzdys visiems vaikams.

5) Pionierius siekia mokslo, nes mokslas yra jėga kovoje už darbininkų gerovę.

Čia pateikti įstatai yra parafrazė ankstesnio laikotarpio pionierių. Autoriui nebuvo galima gauti dabartinės įstatų formulacijos. Yra tikra, tačiau, kad šie įstatai nedaug skiriasi nuo dabartinių, jei iš viso savo esme skiriasi.

Pionieriaus šūkis taip skamba: "Kovai už Komunistų Partijos reikalą būk pasiryžęs." Kitaip sakant "budėk" komunistiniuose reikaluose.

Kaip matome, pionieriai formos ir metodo atveju mažai skiriasi nuo skautų. Net ideologijoje formaliai gali būti panašūs į skautybę. Todėl neseniai buvo pasklidę gandai, kad Sovietų Sąjunga bandys gauti pionieriams pasaulio skautų vadovybės pripažinimą. Pasaulio skautų vadovybė definuoja skautais tik tuos, kurie ideologijoje turi suformulavę šūkio principus (Dievui, Tėvynei, Artimui), užkirto pionieriams kelią į pasaulio skautų eiles. Kaip iš pionierių pasižadėjimo ir įstatų aišku ir kaip komunistinė pasaulėžiūra nurodo, pionierius negali tikėti į Dievą, ir todėl, tokia ideologinė pozicija nesiderina su skauto apibrėžimu.

Pionieriams priklauso vaikai nuo maždaug 9 metų amžiaus iki 14 m. amžiaus (3-7 skyrius). Pionieriai yra pagrindinai mokyklinė organizacija. Lietuvoje pionieriai yra gana populiarūs, jeigu skaičiai populiarumą nurodo. Pažvelkime į sekančią lentelę:

Metai	Mokinių Skaičius 1 — 7 Skyr.		Viso	Pionierių Skaičius	
	1—4	5—7		Apytikris % pionierių	3—7 skyriuose
1950	286,754	95,832	382,586	135,000	44
1952	————	————	————	170,000	55
1953	————	————	————	164,000	50

1954	229,770	136,110	365,880	—	—
1956	222,185	122,749	344,934	—	—
1957	222,185	122,749	344,934	152,000	52

Atitinkamai manipuliuojant lentelėje pateiktus davinius, galima priėti išvados, kad bent 50% visų pionierių amžiaus vaikų priklauso pionieriams. Nuo 1952 m. pionierių skaičius progresyviai mažėja, kol 1957 m. pasiekė 152,000. Tai išaiškinama faktu, kad ir 1—7. skyriuje esančių vaikų skaičius tarp 1950 — 1957 m. taip pat progresyviai mažėjo. Nežiūrint totalinio pionierių skaičiaus mažėjimo, jų proporcija 9—14 metų amžiaus moksleivių grupėje maždaug išlieka ta pati. Lentelė sugestuoja, kad pionierių organizacijos augimas yra bent laikinai stabilizuotas.

Įdomi statistika ir apie pionierių stovyklas. Yra dviejų rūšių vasaros stovyklos: miesto dienos stovyklos ir užmiestinės stovyklos. Pažvelkime į jų skaičių ir pasinaudojimą.

Pionierių Vasaros Stovyklos ir Jų Naudojimas

	1953		1956 m.	
	Stovyklų Skaičius	Dalyvių Skaičius	Stovyklų Skaičius	Dalyvių Skaičius
Viso vasaros stovyklų	123	25,644	125	27,011
Užmiestyje	35	11,745	42	15,130
Mieste	88	13,899	93	11,881

Kaip matome, nesimato ypatingesnio stovyklų tinklo plėtimo ar naudojimo. Stovyklomis pasinaudoja koks penktadalis pionierių, kas sudaro labai mažą procentą visų 9—14 metų grupės vaikų.

Bet jei stovyklos ir nėra gerai išvystytos ar populiarios, tai nereikia, kad pionieriai neturi ką veikti. Ekskursijos, programos pionierių namuose, pionierių bibliotekos, kabinetai, organizacijos laikraštis "Lietuvos Pionierius", sportiniai užsiėmimai, dalyvavimas socialiniame ir kultūriniame darbe, ir t. t. dalinai apibrėžia plačią pionierių organizacijos veiklą.

Darytinės sekančios išvados.

1) Pionieriai, panaudodami skautų organizacijos metodą, yra patrauklūs moksleiviams. Nenuostabu, tad, kad bent 50% 9—14 m. amžiaus vaikų priklauso tai organizacijai.

2) Būdami integralia auklėjimo sistemos dalimi ir užimdami didelį skaičių moksleivių, pionieriai sumažina tėvų įtaką moksleivio auklėjime tuo metu, kada ideologinis auklėjimas ypatingai yra svarbus.

3) Jei pionierių organizacijos augimas yra bent laikinai stabilizuotas, tai nereikia, kad ir veiklos kokybė stovi vietoje. Nėra duomenų tikėti, kad veiklos kokybė smunka; greičiau ji kyla, kai išvystomi kadru ruošimai.

4) Nėra abejonės, kad pionierių veikla namuose palieka žymes, kurios yra pageidaujamos sovietinių pedagogų. Tad yra vystomas kolektyvistinis gyvenimo būdas, sovietinis patriotizmas, antireligiškumas bei diegiama komunistinė moralė. Gausus moksleivių dalyvavimas tokioje indoktrinacinėje sistemoje verčia žiūrėti į pionierius su labai neramiomis akimis. Yra galimybė, kad ideologinės indoktrinacijos atžvilgiu, pionieriai gali būti svarbes-

niu faktoriu negu mokykla. Pionierių organizacijoje vaikas skautiškos metodikos pagalba yra auklėjamas komunistinėje dvasioje.

5) Pionierių organizacija ideologiniai labai jautriame amžiuje pajėgia įtraukti labai didelį skaičių moksleivių į aktyvų socialistinį gyvenimą. Jaunieji pionieriai jau "žaidžia" tas roles, kurias jie užaugę žais socialistinėje visuomenėje. Tokia veikla moksleivius suriša tvirčiau su gyvenimu, juos psichologiniai sąlygoja priimti socializmą.

Kalbant kiek specifiškiau, Pionierių ir Komjaunimo organizacijos per visą sovietinės valstybės istoriją atliko ir atlieka sekančias funkcijas:

1) Per komunistines jaunimo organizacijas yra perduodamos partijos doktrinos ir nutarimai vaikams ir jaunimui.

2) Jos nuolat informuoja Komunistų Partiją apie veiklą ir galvoseną savo narių ir bendrai visos visuomenės.

3) Jos aktyviai prisideda prie partijos tikslų įgyvendinimo.

4) Jos yra ateities komunistų mokyklos.

5) Jos efektyviai organizuoja ir vadovauja užmokykliniams užsiėmimams ir dirbančio jaunimo laisvalaikio išnaudojimui.

6) Jos įtraukia didelį skaičių jaunuolių į aktyvų darbą socialistinėje visuomenėje ir tuo jaunuolius užangažuoja pozityviai laikysenai esamos santvarkos atžvilgiu.

Bendrai pažvelgę į komunistinių jaunimo organizacijų esmę, tikslus ir funkcijas, toliau detališkiau pažvelgsime į komunistinio jaunimo organizacijas dabartinėje Lietuvoje.

KOMJAUNIMAS

Komjaunimas arba, formaliai, Lietuvos Lenino Komunistinė Jaunimo Sąjunga (LLKJS), yra naturalus pionierių organizacijos tęsinys. Komjaunimui priklausyti gali jaunuoliai tarp 14 ir 28 metų amžiaus. Ši organizacija yra atmetusi pionierių vaikiškus papročius, veikia atitinkamai aukštesnėje intelektualinėje ir politinėje plotmėje, ir savo organizacine struktūra bei tikslais artimai imituoja Komunistų Partijos struktūrą ir uždavinius.

Komjaunuoliai yra pageidaujami kandidatai į Komunistų Partiją ir todėl nenuostabu, kad jie jau žemesniame lygyje "žaidžia" partiečio roles. LLKJS kasdieniniai uždaviniai ir suvažiavimai labai panašūs į Komunistų Partijos uždavinius ir suvažiavimus ir, todėl, LLKJS nėra tokia masinė organizacija kaip pionieriai. LLKJS Centro Komiteto leidžiamas dienraštis **Komjaunimo Tiesa** savo išvaizda ir turiniu yra Komunistų Partijos organo **Tiesa** kopija. Visa tai natūralu, nes komjaunuoliai yra tas elitas iš kurio bus atrinkti patys geriausiai partijos darbai.

Kadangi komjaunuoliai yra tarp 14 - 28 m. amžiaus, ne vien vidurinių mokyklų mokiniai jais yra. Organizacijai priklauso ir studentai, specialių mokyklų mokiniai bei jauni fabričių ir kolūkių darbuotojai.

1953 m. Lietuvoje buvo 99,000 komjaunuolių. Daugumas jų buvo miestuose. Kiek šiandieną komjaunimo Lietuvoje — žinių tikslų neturiu. Jų skaičius neturėtų prašokti 130,000. Pastebėtina, kad Latvijoje, kurios gyventojų skaičius mažesnis už Lietuvos, yra daugiau komjaunuolių negu Lietuvoje. Tokia pati tendencija yra ir Komunistų Partijoje. Lietuvos Komunistų Partija yra procentiniai pati mažiausia visoje Sovietų Sąjungoje. Viena išvada sektų: Lietuvos jaunimo ir gyventojų tarpe pasipriešinimas ko-

Naujoje Zelandijoje vykusių Pan Pacific Jamboree atidarymo paradas.

V. Procūtos nuotr.

munistiniam režimui yra didesnis negu bet kurioje kitoje Sovietų Sąjungos “respublikoje”.

Ką tik pateiktos žinios taip pat sugestionuoja, kad kaimo jaunimas (tiek pionierių, tiek komjaunuolių atveju) yra mažiausiai linkęs tapti komunistinių jaunimo organizacijų nariais. Panaši situacija yra ir Komunistų Partijoje — mažai partiečių kaime. Bet Lietuvoje vyksta šokia tokia industrializacija bei urbanizacija ir tie skirtumai ateityje gali žymiai sumažėti. Urbanizacijos tendencijos turi svarbių implikacijų dėl Lietuvos lietuviškumo. Kaimas su savo tradiciškumu per amžius pajėgė išsaugoti tautinę dvasią, kurią sužadindavo inteligentija. Bet šiandieną lietuviškas kaimas keičia savo veidą, miestai didėja. Kyla klausimas, nors ir esant tautiškai susipratusiu inteligentu, ar išviso bus jiems ką žadinti.

Bet palikime tuos nukrypimus ir pakalbėkime apie komjaunimą vidurinėse mokyklose. Jau net 1950 m., pagal sovietines žinias, visose vidurinėse mokyklose buvo komjaunimo būreliai. Nesvarbu kiek gimnazistų buvo komjaunuoliais — svarbu, kad kiekvienoje mokykloje buvo komjaunimo būrelis, kuris kartu su vietine partijos organizacija ir mokyklos kolektyvo partine cele prižiūrėjo, kad partijos ideologija pasiektų kiekvieną mokinį. Net keli gerai indoktrinuoti komjaunuoliai gali turėti nepaprastą įtaką mokyklos gyvenime.

Kadangi komjaunuoliai yra favorizuojami priimant į aukštesnes mokyklas ir kitas įstaigas, daugelis organizacijon įsirašo pragmatiniais - oportunistiniais sumetimais. Ta ypač ryšku paskutiniaisiais vidurinės mokyklos metais.

Komjaunimo spauda, ypač LLKJS Centro Komiteto leidžiamas populiarus mėnesinis žurnalas, **Jaunimo Gretos**, paskutiniu metu pradėjo ypatingai išskelti komjaunuolių herojiškumus kovoje su vokiečiais ir “banditais” (taip jie vadina partizanus), tuoj po antros okupacijos. Pavyzdžiui, nurodoma, kaip jaunuoliai kurie apsisprendę už komunizmą pirmais penkiais antros okupacijos metais (1945 - 1950) beveik nepasirodydavo be ginklo, kaip jie dalyvaudavo kovose su “banditais”, kaip “banditai” ne vieną “iš pasalų” nudėjo.

Visa tai atrodo tiesa, labai realistiškai pristatyta. Ta, taip pat, liūdią Lietuvos vykusį beveik civilinį karą. Iš tų "legendų" apie komjaunuolių žygius galima atkurti ir partizanų legendas, kurios kartais yra įdomesnės net negu Daumanto *Partizanai už Geležinės Uždangos* knygoje. Bet svarbi tų legendų pabrėžimo implikacija yra kartu kitokia. Be abejo dalis jaunimo (neįmanoma žinoti koks skaičius, gal tik vienas kitas tūkstantis) kovėsi su partizanais. Tokie jaunuoliai buvo stipriai gyvenimo priversti apsispręsti už komunizmą. Jie bus aršūs, idealistiniai komunistai. Toji "civilinio karo" karta sekančių dešimt metų bėgyje taps valdančia karta. Jie tikrai gerokai skirsis nuo tų, kurie subrendo po 1952 m. Kaip jie skirsis, kokia bus jų pažiūra, nežinau, galiu tik spekuliuoti, nes nėra medžiagos pagrįstiems teigimams daryti.

Kodėl komunistinė valdžia pradėjo tokią plačią propagandą prieš laisvės kovotojus, kodėl ypatingai pradėta akcentuoti revoliucinio komjaunimo herojika? Yra keletas atsakymų. Revoliucinė situacija Lietuvoje 1945 - 1950 m. buvo per daug svarbi, kad ją būtų galima užmiršti. Bent žmonės — jaunimas jos greitai neužmirš. Tos kovos motyvai žmonėms taip pat buvo aiškūs — žūtbūtinis pasipriešinimas komunizmui. Yra aišku, kad tokia galvosena žmonėse yra netinkama komunistų tikslams. Todėl pradėta plati agitacija diskredituoti laisvės kovotojus, iškeliant jų žiaurumą; pradėta marksistinė revoliucinė situacijos interpretacija, kuri teisę kovoti už krašto laisvę ir gerovę priskiria Komunistų Partijai, o ne laisvės kovotojams.

Kas liečia jaunimo ideologinį auklėjimą, pokario kovų aprašymas ir komjaunimo herojikos iškėlimas turi nepaprastą reikšmę auklėjant naująją kartą, kuri nėra mačiusi revoliucinės kovos. Jei maždaug prieš 1952 m. komjaunuoliai buvo auklėjami pačių istorinių įvykių, kuriuose jie dalyvavo, tai dabartinė po-stalininė karta, nesant revoliucinei situacijai, turi būti ideologiniai lavinama kitu būdu. Komjaunimo rolės išaukštinimas pokario sąmyšyje yra vienas netiesioginių būdų naująją kartą auklėti revoliucinėje tradicijoje.

Kad savo patirtimi komjaunimo tarpe yra jaučiamas skirtumas tarp pokario metu subrendusių jaunuolių ir po Stalino mirties subrendusių gražiai iliustruoja ir jauno M. Martinaičio eilėraštis "Aktyvistų Pėdom":

*Rausvi žiedai man kraujo nebeprimena,
Perkūnija neprimena sprogių.
Kitu laiku visai kitokie gimėme,
Jau daug ramesnio net širdies plakimo.*

Taip, ta "kitu laiku" gimusi, partizanų veiksmų neprisimenanti karta jau gerokai kitokia, ji "ramesnė" ir tuo pačiu metu daugiau indiferentiška socialinei santvarkai. Šią kartą bando užkariauti ir sužavėti komjaunimo herojika, bet taikos metu herojika pasilieka tik įdomi pasiskaitymui ir mažai reikšminga akcijai.

Nenuostabu todėl, kad patys jaunieji komjaunuoliai yra gerokai skeptiški, indiferentiški politiniame gyvenime, oportunistai — pragmatikai. Kad daugelis prisirašo komjauniman oportunistiniais sumetimais matyti iš nuolatinių nusiskundimų tarybinėje spaudoje dėl komjaunimo neaktyvumo, žemo ideologiškumo, nacionalizmo ir kitų "nuodėmių" partijos moralei. Įdomiai tai taip pat liūdią 1957 metais pasirodęs jauno rašytojo Vyt. Rimkevičiaus

romanas **Studentai**. Vienas šio romano veikėjų desperatiškoje nuotaikoje taria:

“Mus gyvenimas pastatė prieš dilemą: “gyvename, kad įvykdytume Dievo valią žemėje ir nueitume į dangų” ir “visi keliai veda į komunizmą”. Šalikelėse — durtuvų miškas. Netikėjome ir netikime nei viena nei antra. Kokia laimė žinoti, kas tavo priešas! Mes nei to nežinome. Kokia laimė būti kuo nors įsitikinusiu ir kovoti! Mes praradome visus įsitikinimus. Blaškomės be naudos, kalbame tik dėl to, kad turime liežuvį, juokiamės, nes kiti taip pat kažką veblena ir blizgina akis.”

Bet žmogus turi gyventi. Gyvenimas pats padaro žmones oportunistais. Ir kol politinė santvarka politinį kriteriumą laikys pirmoje vietoje skiriančias socialines pozicijas, tol galime tikėtis rasti daug oportunistinio elemento ir Lietuvos komjaunime. O sėkpiškumas ir apatija yra taip pat neišvengiami reiškiniai totalistinėje visuomenėje, nes jie yra vieni iš pagrindinių mechanizmų individui padėti pakelti nemalonią tikrovę. Ir ar nenuostabu, kad dalis komjaunimo lanko net bažnyčias, chuliganauja, ar visiškai ignoruoja savus uždavinius.

Yra taip pat ryškiai juntamas ir nacionalistinės dvasios pasireiškimas net komjaunuolių tarpe. Juk dar per trumpas laikas reikšmingai sumažinti tautinių elementų įtaką į jaunąją kartą. Nors ir nepaprastai stengiamasi nacionalizmą sužlugdyti, pakeičiant jį sovietiniu patriotizmu (kuris yra niekas kitas kaip tradicinis rusiškas šovinizmas), šios akcijos efektai nėra labai žymūs. Bet, galbūt, laikas jų pusėje.

Šios pastabos apie Komjaunimo problemas ir tendencijas neturėtų mus apakinti, nes dalis komjaunimo yra tikrai pavyzdingi komunistinių idealų siekėjai. Komunistų Partija ir pati LLKJS jaučia šias problemas bei tendencijas ir aktyviai bando “neigiamybes” pašalinti. Mes vakaruose kartais per daug džiūgaujame komunistų šaltinių nusiskundimais apie komjaunimo ir bendrai jaunimo nekomunistiškumą. Užmirštame, kad Komunistų Partija ir tuo pačiu Komjaunimas yra elitinės organizacijos, kurių efektas yra ne per masinę jėgą, bet per kontrolę strateginių postų, kuriuos užima lojalūs individai. Todėl ir Komjaunimo kaip politinės kontrolės faktoriaus efektas tik dalinai yra sumažinamas pastebėtų neigiamybių dalyje komjaunimo. Prieš imant per daug džiūgauti, pirmiau reikia nustatyti iki kokio laipsnio oportunizmas, nacionalizmas ir kitos “neigiamos” tendencijos Lietuvos komjaunime pasireikšia. To dėja, dar niekas nepabandė padaryti.

LLKJS nėra taip svarbi kaip tiesioginė masinė jaunimo auklėjimo įstai-ga. Komjaunimas pagrindinai yra Komunistų Partijos kontrolės ir uždavinių vykdymo instrumentas bei partijos prieauglio rezervas. Iš ideologinės indoktrinacijos taško jaunimo masėje komjaunimas turi mažiau reikšmės negu pionieriai; iš visuomenės kontrolės taško, komjaunimas stovi už partijos ir policijos.

* * *

Baigiant, norėtusi perspėti skaitytoją nepriimti visus šiame straipsnyje padarytus išvedžiojimus absoliučiai. Nėra užtektinai žinių daryti tikslesnes išvadas. Dalis išvedžiojimų yra neišvengiamai interpoliacijos, ekstrapoliacijos, tik pusėtinai pagrįsti teigimai. Su šiomis kvalifikacijomis šis rašinys ir teturėtų būti priimtas.

VII ASS ŽIEMOS STOVYKLA

CABERFAE, MICH.

1959. XII. 28 — 1960. I. 2

Jei yra tiesa, kad, banaliai, tariant, jaunimas yra tautos ateitis, tai vistik reiktų pažvelgti į šiandieninį Lietuvos jaunimą iš arčiau. Negalime pasitenkinti impresionistiniu žvilgsniu (kaip šis straipsnis kad yra), bet turime mesti moksliską žvilgsnį į "naująją" Lietuvos kartą, kad susiorientuotume kas bus už vienos ar dviejų kartų. O tai turi daug implikacijų ir mūsų visuomeninei bei politinei veiklai.

DVIEJŲ LAIKOTARPIŲ LIETUVOS JAUNIMAS EILĖRAŠČIUOSE

GRAŽIAUSIA EILUTĖ

*Kiti draugai už mano laimę grūmės.
Praėjo frontai. Ištrypti linai.
Vaikėzas aš buvau. Prazulintos alkūnės.
Pirmi eilėraščiai, svajonės ir planai.*

*Paskui — darbai. Ir karštos dienos bėgo,
Aš abejojau, ginčijaus, svarsčiau.
Šalia manęs Ostrovskis atsisėdo,
Sulaikęs kvapą, jį skaičiau, skaičiau.*

*Lig šiol prisimenu nedidelę knygutę
Ir pilnas įkvėpimo minutes,
Kada rašiau gražiausiąją eilutę:
"Prašau priimt mane į VLKJS!"*

1954 m.

J. Marcinkevičius

AKTYVISTŲ PĖDOM

*Rausvi žiedai man kraujo nebeprimena
Perkūnija neprimena sproginų.
Kitu laiku visai kitokie gimėme,
Jau daug ramesnio net širdies plakimo.*

*Ir aš iš tų, nė karto neapšaudytų,
Einu laukais, pavasariu apsvaigęs.
Gal kitados ugnim čia buvo spiaudyta.
Krauju aplietas linko žemėn daigas.*

*Gal būt, pakrūmėm šiom banditas sėlino,
Granatą sauja kruvina apėmęs...
O man čia šypsosi žibutė mėlyna,
Ant pirmo šlapio grumsto pasirėmus.*

*Ir aktyvistų nebaugino kryžkelės,
Nors žuvusių pėdom į audrąėjo.
O jų takai seniai jau tapo vieškeliais.
Laukuos stulpai jų pėdas nužymėjo.*

1959 m.

Pirmo eilėraščio jaunuolis yra revoliucinės kovos užgrūdintas, subrendintas ir už komunizmą apspręstas. Antro eilėraščio jaunuolis yra jau normalesnio gyvenimo produktas, gyvenimo su visomis žmogaus ydomis, aspiracijomis ir nusiminimais. Kokie yra tų dviejų jaunuolių skirtuma ir kokios tų skirtumų politinės implikacijos?

KOVOTOJUI MIRUS

L. Mockūnas

*“Aš niekuomet nesupratau žodžio “nuodėmė”...
...Jeigu yra nuodėmė prieš gyvenimą ji yra
ne tiek praradimas vilties gyvenime, kiek tikė-
jimas kitu gyvenimu ir išvengimas žemiškojo
gyvenimo didybės”.*

“Vasaros Alžire’ (1936) — A. Camus

Senais dar neatmenamais laikais gyveno žmogus vardu Promtheus, kuris pavogė ugnį iš dievų, kad atitaisytų žmogui daromą neteisybę. Šiuo pasipriešinimu dievų galybei jis pareiškė savo žmogišką savigarbą, nors tas jo aktas ir buvo išreikštas paneigimu.

Albert Camus gimė 1913 metais kada dievai jau seniai buvo paskelbti mirusiais, o Vakarinis Pasaulis gyveno paskutines dekadentiško Viktorijos amžiaus dienas. Atėjęs Pirmasis Pasaulinis karas nušlavė paskutines dviveidiškas tradicijas, taip kad A. Camus pirmieji kūrybiškai žingsniai buvo daromi toj tuštumoj, susidariusioj tarp dviejų pasaulinių karų, kada žmogus vėl iš naujo bandė suvokti jį supantį pasaulį, bei savo vietą jame.

Jaunystę praleidęs Alžyre, A. Camus stebėjo pietietiško žmogaus ypatingai sukauptą gyvenimą: jo pagreitintą brendimą, gaivalingą gyvybės viršūnę ir jo staigų nuvytimą. Šios ankstyvos pastabos turėjo didelės įtakos jo tolimesniai kūrybinės minties vystimuisi. Jau tais laikais pas jauną rašytoją formuojasi žmogaus gyvenimo prasmės klausimas. Jo žodžiais tariant, yra viena rimta filosofinė problema ir ta pati — žmogaus savižudybė. Klausimas kyla ar gyvenimas yra vertas gyventi jeigu vienintelė jo išvada yra mirtis, kuri net ir matematiškai yra žmogui užtikrinta. Atsakymui į šią problemą gimsta garsusis “Sisyphus Mitas”. Nors ir amžinybei pasmerktas risti akmenį į kalną, Sisyphus yra laimingas. Jo laimė glūdi tyliame pasitikėjime savo žmogiškomis jėgomis, kada nors ir aiškiai matydamas savo padėties absurda, jis kartu žino, kad šis likimas priklauso jam ir jam vienam, nes viskas kas žmogiška turi pradą žmoguje. Sisyphus tyli, nes jo šauksmas skambėtų klaidingai šaltų žvaigždžių ir akmenų pasaulyje, kur viltis prilygsta pasidavimui. Bet juk gyvenimas nėra pasidavimas, o amžinybė — tas kas tęsis po mūsų mirties.

Prieškarinis žmogus (prieš II Pas. karą), savo absurdiško gyvenimo valdovas, tuo metu jau buvo gan toli nukeliavęs. Miuncheno laikų Europoje tada vyravo komunizmo bei nacizmo idėjos, kėlusios žmogų į universo valdovus. A. Camus pradžioje krypta komunizmo link, tačiau greitai atsimeta negalėdamas sutaisyti jo kilnius tikslus su žiauria tikrove. Prieš nacizmą jis aktyviai kovoja Prancūzijos pogrindyje. Čia A. Camus žmogiškasis žmogus pergyvena krizę. Nejaugi pačiame žmoguje nėra ko nors kilnaus? Nejaugi mūsų laikų žmogui tėra atviras totalizmo arba aklo konformizmo kelias? Nejaugi, kad išsigelbėjus, žmogus turi priimti mirusio absoliuto mistiką?

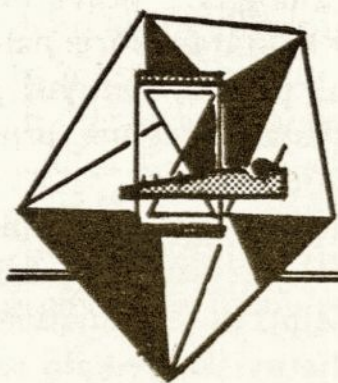
Pokario nevilties dienose gimsta naujas vaidinys — “L’Homme Revolte”. A. Camus pasidaro mūsų laikų kenčiančio pasaulio sąžinė. Jo pačio žodžiais tariant, mes gyvename proto pagrįstos, racionalios žmogžudystės eroje, kurios pateisinimas randasi nūdieninėj filosofijoj. “L’Homme Revolte” yra tas spontaniškai sukilęs žmogus ar tai jis bebūtų Rusijos 1917 metų revoliucijoj, ar 1941 metais Lietuvoje, ar 1956 metų Vengrijoje, kuris pasako “ne” prispaudėjams. Tiktai tas “ne” nėra absoliutus, kerštingas “ne”. Jis tuo pačiu ir reiškia “taip”, nes be to pozityvaus “taip” neigimas neturėtų prasmės. Nėra absoliutaus “ne” — nes neigdami vienas vertybes, mes automatiškai pasisakome už kitas. “L’Homme Revolte” nėra ideologas mylintis žmogų, kurio dar nėra, bet kuris dar turės išsivystyti ateityje. Taip pat, jis nėra istorinis krikščionis, kuris savo vargų išrišimą yra atidėjęs už laiko ribų. Sukilėlis savo aktu skelbia solidarų “MES ESAME” jo laikų žmogui.. Tiktai jam, o ne ateinančių kartų gėriui, aukoja jis savo gyvybę.

1960 metais, sausio 4 dieną, A. Camus pačioje savo kūrybinėje viršūnėje susilaukia absurdišką mirtį automobilio katastrofoje. Miršta asmenybė, kuri nenorėjo “pakeisti” pasaulio ar žmogaus, bet kuri troško tarnauti tai pora vertybių, be kurių net ir “pakeistas” pasaulis nebūtų vertas mūsų pagarbos. Tai buvo balsas pasitikys žmogaus tvirtumu, — retai girdimas mūsų apatijos amžiuje. Ant jo antkapio bus įrašyta: “Čia pavirto į dulkę Albert Camus, rašytojas, filosofas, rezistencijos kovotojas, Nobelio premijos laureatas — žmogus.”

Į senjorus pakelti Hartfordo ir New Yorko skyrių nariai, pasipuošę sesių įteiktomis gėlėmis.

G. Peniko nuotr..

Ivykliai ir komentarai

Norisi sakyti bravo daktarai duosnūs mūsų lietuviško kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo mecenatai. Štai antrojo Amerikos lietuvių gydytojų suvažiavimo metu, kuris įvyko 1959 metų rugsėjo 6—7 d. d. Clevelande, buvo nutarta skirti tris premijas už geriausius straipsnius įdėtus spaudoje apie lietuviybės išlaikymą Amerikoj: pirma — 250, antra — 150, ir trečia — 100 dolerių. Premijos bus paskirtos ir išduotos sekančiame suvažiavime 1961 metais. Lauksime rezultatų ir tikimės gerų rimtai paruoštų studijų.

* * *

Mūsų išeivijos studentiškas gyvenimas pasireiškia įvairiais būdais ir įvairiose formose. Viena iš studentijos išraiškų yra LITUANUS žurnalo leidimas. Jau septinti metai, kaip šis žurnalas informuoja svetimtaučius apie lietuvių tautą, jos kultūrą, istoriją, bei apie dabartinę jos okupaciją ir komunizmo kėslus. Žurnalo egzistavimui yra reikalingos lėšos kurias jau keleri metai sutelkia specialus, tam tikslui sudarytas, LITUANUS Žurnalui Remti Komitetas. Šių metų centrinis komitetas yra sudarytas Clevelande ir jam vadovauja aktyvus mūsų Sąjūdžio narys Vytautas Kamantas. Tenka paminėti, kad jis jau antrą kartą apsiima šį didelį ir ryžtingą darbą.

Kovo mėnuo — LITUANUS mėnuo.

Mūsų visų pareiga, kuo aktyviau prie šio LITUANUS žurnalo vajaus darbo prisidėti. Visi filisteriai turėtų jį tiesioginiai finansiniai paremti. Sujudinkime visus — remkime LITUANUS.

* * *

Fordhamo universitete vasaromis per trejus metus buvo organizuojami lituanistikos semestrai. Universitetiniame lygyje, kompetentingų profesorių buvo dėstomi beveik visi lituanistikos dalykai. Šią vasaros mokyklą lankė ir visa eilė studentų. Mes visi didžiavomės šių vasaros semestrų egzistavimu. Mes, taip pat, džiaugėmės rezultatais — aktyviais studentais, kurie kiekvieną vasarą atsidėdavo lietuvių kalbos studijoms ir rudenį grįždavo į mūsų visuomeninį gyvenimą su tokiu dideliu ir gražiu lituanistiniu bagažu.

Štai neperseniausiai spaudoje skaitome, kad jeigu iki balandžio 1 dienos nesusiorganizuos reikiamas studentų skaičius, Fordhamo lituanistikos semestras šią vasarą užsidarys. Žinia liūdna. Tai nemažas smūgis mūsų išeivijos kultūriniam gyvenimui. Kyla klausimas, ką mes galime apie tai padaryti?

Problemos sprendimas glūdi studentų mobilizavime ir lėšų telkime stipendijoms. Abū dalykai vienas su kitu tampriai surišti. Praeityje, Fordhamo Univ. lituanistikos skyriaus vadovybė, keli pavieniai asmenys ir organizacijos

daug prisidėjo prie sėkmingo semestrų pravedimo. Tačiau to negana. Reikia platesnės ir aktyvesnės talkos, kad ir toliau veiktų vasariniai lituanistikos semestrai. Štai keli konkretūs pasiūlymai.

Įvairios egzistuojančios lietuviškos visuomeninės bei profesinės organizacijos turėtų skirti nors po vieną stipendiją. Stipendija galėtų būti skiriama tiesioginiai tos organizacijos arba per Lietuvių Studentų Sąjungą.

Šiuo metu veikia keliolika studentų šalpos fondų, kurie daugumoje skiria gražinamas stipendijas. Šiomis fondų paskolomis pasinaudoja visa eilė studentų, tačiau atrodo, kad fondų kapitalai nėra pilnai išnaudojami lietuviškam reikalui. Noriu pabrėžti, kad asmenines paskolas beveik kiekvienas studentas gali gauti įvairiose šio krašto organizacijose. Be to, ekonominis mūsų išeivijos gerbūvio lygis šiuo metu jau nėra toks blogas.

Renkame pinigus lietuviško reikalo vardan. Fondai duoda paskolas. Rezul-

tate profesionalas žmogus: nesvarbu ar tai inžinierius ar daktaras, kuris baigęs mokslus dažnai palieka lietuvišką gyvenimą ir išnyksta patogaus priemiesčio prieblandoje.

Susumavus šiuos mūsų gyvenimo reiškinius norisi sakyti: studentų šalpos fondai turėtų šelpti tik liuanistines studijas. Būkime lietuviško reikalo realistais mūsų liūdnoje, bet realioje padėtyje.

Džiugu, kad Studentų Sąjungos Fondas jau paskyrė kelias stipendijas. Bet jų reikia daug daugiau. Skatinkime jaunimą, kad jis šią vasarą praleistų Fordhame ir sudarykime jam tinkamas sąlygas. Mes investuojame pinigus į pastatus, į prašmatnius mūsų gyvenimo jubiliejinius leidinius ir kitus mums svarbius dalykus. Tačiau ar neužmirštame, kad realiausias tautos investentas yra pats žmogus — jaunuolis. Tik tada mes atliksime išeivijos užduotį — laisvos lietuviškos kultūros tąsą. Delsti nėra ko, nes laikas bėga mūsų nenaudai.

* * *

Trys naujausi Detroito skyriaus nariai ASS 35 metų minėjimo metu davę pasižadėjimus, iš k. į d.: V. Rugienius, R. Černiauskaitė ir A. Zapereckas.

Spaudoje dažnai išgirstame pastabas apie blėstantį studentišką tarporganizacinį konkuravimą ir vis didėjanti organizacijų bendradarbiavimą. Tai faktas kurio kiekvienas atidesnis mūsų gyvenimo stebėtojas negalės paneigti. Tai gal natūrali išeivijos istorinio proceso išdava: aktyvioms gretoms retėjant vienas prie kito artėjant. Plačiąja prasme toks artimas tarporganizacinis bendradarbiavimas turi savo pozityvias ir negatyvias puses. Čia paminėsime tik vieną pozityvų reiškinį, tai studentijos elito artimesnį ir nuoširdesnį bendradarbiavimą. Džiugu, kad šis bendradarbiavimas peržengė formalius Studentų Sąjungos rėmus. Dažnesnis susiejimas, dalyvavimas

vienų kitų kultūriniuose parengimuose, artimesnis minčių pasidalinimas bei problemų nagrinėjimas gali atnešti tik naudos — didesnės minties stimuliacijos. Tikimės, kad tai gali būti tik pozityvus reiškinys ir žingsnis į ryžtingesnius kūrybinio gyvenimo laiptus.

* * *

Šių metų gegužės mėnesio 30—31 dienomis Čikagos apylinkėje bus šaukiamas Akademinių Skautų Sąjūdžio filisterių suvažiavimas. Laikas jau pribrendo tokiam suvažiavimui ir bendrai Filisterių Sąjungos steigimui. Atsirado visa eilė “išvietintų” Sąjūdžio narių, kuriems pasidarė ankšta studentiškos organizacijos rėmuose. Filisterių Sąjunga tai džiugus ir naturalus mūsų organizacinio gyvenimo reiškinys. Tikimės, kad suvažiavimas nustatys aiškius ir konkrečius filisterių darbo planus mūsų akademinės skautijos minties plotmėje. Tikimės, kad bus išryškinta pagrindinė mūsų filisterių veikimo kryptis, bei Filisterių Sąjungos uždaviniai.

VYSKUPAS IR VELNIAS

Jau spėjo praslinkti metai nuo Igno Šeinaus mirties, tačiau jisai, savotiškai, dar vis su mumis. Neįmanoma ištrinti iš atminties vargšo “Kuprelio” pergyvenimus, taip puikiai autoriaus suprastus ir perduotus mums pajusti. Taip pat, neperseniausiai lietuvių kalba pasirodęs “Raudonasis Tvanas” ne vienam gražino 1940 metų rusų okupaciją visoje jos tikrovėje. O tai vis žiūrint Šeinaus akimis, akimis kurias jis atidavė pasauliui, kad laikas nuo laiko tasai galėtų sustoti, pasižiūrėti pro jas ir pamąstyti.

Jo nepailstama plunksna skelbė šiaurinei Europai Lietuvos liūdną likimą, — tai buvo jo laisvės kova, kova kuri nesibaigė su jo pačio pasišalinimu iš kovos lauko. Šalia Šeinaus — laisvės siekėjo, stovi Šeinius psichologas ir humanistas. Čia jo asmenybė giliai siekia, įmatydama paslaptiškiausius žmogaus pergyvenimus. Jiems užrekorduoti jis naudoja impresionistiškus vaizdelius, sukeliančius mintyse, vaizduotėje paveikslus, realių žmonių ir situacijų.

“Lietuvių Dienos” pernai išleido Šeinaus apysakų rinkinį “Vyskupas ir Velnias”, kurio jam pačiam jau nebeteško spaudoje pamatyti. Knygos pavadinimas priklauso pirmai rinkinio apysakai, kuri ir yra pati stipriausia savo turiniu, mintimi bei forma.

Šeinius nepirmas, kuris leidžia savo herojui atsidūrus beviltiškoje situacijoje šauktis velnią į pagelbą. Bet čia jis ypatingas tuo, kad savo velnią prašnekina lietuviškai.

Situacija ne lietuviška, bet švediš-

Los Angeles jaunuoliai šoka “lenciūgėlį”. Iš k. į d.: I. Railaitė ir akademikai — E. Radvenis, O. Sumantaitė. Grupė pasirodė televizijos programoj ir keliuose amerikiečių parengimuose.

ka. Tačiau problemos universalume ir glūdi apysakos stiprumas.

Vaizdas prasideda jaunos, protestantų teologijos profesoriaus, žmonos noru tapti vyskupiene. Jos užsigeidimas toks stiprus, kad ji pažada jį palikti jei profesoriui nepasiseks būti išrinktam į vyskopus sekančiuose rinkimuose. Ji-sai pažįsta savo žmoną ir jos pažadų tvirtumą. Žino, kad gyvenimas be jos būtų nepakeliamas, bet tuo pačiu nepramato teigiamų rezultatų rinkimuose, — “čia tik velnias galėtų padėti”.

Bematant kambarys pakvimpa siera ir velnias pasirodo žmonos sidabrinės lapės pavidalu. Po ilgų derybų “sutartis” su velniu padaryta, ir profesorius, sėkmingai tampa išrinktas vyskupu. Žmona patenkinta, bet jaučia kad sunkios pareigos smarkiai vargina vyrą.

Vyskupas yra labai varginamas, bet tik ne savo sunkių pareigų, o sąžinės. Kokią teisę jisai, teologijos profesorius, Dievui ir žmonėms pasišventęs asmuo, turėjo vesti gražią jauną universiteto sekretorę... O ta lapė, kuri anksčiau tiek daug reiškė jį laimei dabar ironiškai tapo jo persekiotoja ir pražūtis.

Artėjo “sutarties” išpildymo diena, o vyskupas delsė atsilyginti lapei, — vis žegnodamasis jos sidabrinui kailiui šiaušiantis ir tikėdamasis kaip nors progai pasitaikius apgauti ją. Bet lapė gudri ir kerštinga, nes tik sutarties terminui praslinkus tapo atskleista vyskupo paslaptis, rodanti neteisėtą jo išrinkimą.

Galas netikėtas, nes kai vyras skandalui išvengti iškeliamas vyskupauti į Afriką, žmona apsigalvojusi nutaria važiuoti su juo, aiškindama, kad “turim laikytis vienas kito, nes taip mums Dievo skirta”.

Sekanti apysaka “Brolėnai” nukelia skaitytoją į žiaurius 1940 metų trėmimus Lietuvoje. Tema ten pat nuklysta

ir apysakoje “Vėl Anapus Geležinės Uždangos”, kur autoriaus sukurtas charakteris lankėsi klaikiu sapnu. Pabudęs jis neskiria ‘tarp sapno ir tikrovės, tarp dviejų tikrovių. Vis dar nežino ar jis ten ar čia sapnuoja” (126 psl.).

“Ašakaitė ir Nelaimė” tai įdomus mergaitės pergyvenimas, kuris kitų suprastas sulaiko ją nuo didelės klaidos padarymo, jai pačiai to net nežinant. Veiksmui vykstant jos gelbėtojais dainuodami kenčia ilgas minutes nežinodami ar jų dainos sugrąžins Ašakaitei norą gyventi, — o gal jinai tuo tarpu nusižudys?

“Sunkiausia Assad Pašos Užduotis” savo aplinka perkelia skaitytoją į Indiją. Čia Pašos pareiga surasti ir nubauti sosto įpėdinį neišpildžiusį tėvo ir tautos norų vesti situacijos reikalaujamą moterį. Pašos sunkumai prasideda kada jis užtinka kaltąjį su savo ištikima žmona, pats to niekad nesitikėdamas. Tokiam įvykiui nepasiruošęs Paša nutaria verčiau pats pasišalinti negu išpildyti šią žiaurią užduotį. Galas laimingas, nes jaunas sosto įpėdinis permastęs padėtį pasiduoda tėvo valiai, o Pašai pataria įsigyti patikimą, ginkluotą eunuką žmonai saugoti.

“11080-toji Pakila” vėl sugrąžina Šeinių Švedijon, kur aprašo ekscentriško teisėjo pamėgimą studijuoti pasaulio geležinkelio tvarkaraščius..

Bendrai visos jo apysakos slepia savyje kokį nors momentinį psichologinį pergyvenimą, — apsuksiai išvystytą ir puikioje literatūrinėje formoje parašytą. Kartais jaučiasi žmogaus situacijos neišvengiamumas, lyg kokia paslaptin-ga ranka vedanti laimėn ar nelaimėn.

D. K.

Ignas Šeinius, VYSKUPAS IR VELNIAS. Išleido “Lietuvių Dienos” 230 psl. Tiražas 1200 egz. Kaina 3.00 dol.

tį, ir linksminosi (ilgai) iki visi nuvargę išsiskirstė miegoti.

Naujųjų Metų dieną tie, kurie atsikėlė laiku, važiavo slidinėti, o būrelis "intelektualų" ramiai praleido dieną prie televizijos, artimoje užėjo stebėdami futbolo rungtynes. To vakaro programą galima skaityti geriausią visos stovyklos. Adomas Mickevičius, K. Zapkus ir Liūtas Mockūnas patiekė paskaitą apie tą įdomią šių laikų manifestaciją: beatnikus, duodami ištraukas iš amerikiečių ir lietuvių beatnikų literatūrinių kūrinių. Paskaita iššaukė gyvas diskusijas. Laužą labai nuotaikingai pravedė iš Los Angeles atvykęs fil. Antanas Dundzila.

Tuo stovykla ir baigėsi oficialiai. Dauguma iš 65 stovyklautojų šeštadienį jau traukė namo, o pasilikusi entuziastų grupelė liūdnei žiūrėjo į dangų ir važiavo slidinėti ant ledo. Vakare sentimentalioji grupelė dainavo nostalgiskas daineles, o "intelektualai" — lošė tūkstantį ir žiūrėjo televiziją.

Sekmadienio rytą paskutiniai stovyklautojai po įprastų liūdnu atsisveikinimų pasuko mašinas į namų pusę. Iš debesuoto dangaus, vis smarkiau ir smarkiau pradėjo kristi sniegas.

Pm.

JURGIS BIRUTIS

Šiais metais baigė City College of New York ir gavo bakalauro laipsnį elektros inžinerijos srityje. Jurgis gimė 1938 m. Kaune. Atvykęs į Ameriką priklausė moksleivių ateitininkų kuopai, bet vėliau įsijungė į New Yorko jūrų skautų eiles. Pradėjęs studijas įstojo į Korp! Vytis ir 1958 m. gavo spalvas. Jurgis yra vienas iš veikliausių New Yorko studentų. Šiuo metu eina Korp! Vytis skyriaus pirmininko pareigas, priklauso "Akademinių Minčių" redakcijai ir yra Liet. Stud. Sąjungos Revizijos Komisijos narys. Studijas tęsti planuoja Brooklyn Polytechnic Institute ir žada įsigyti magistro laipsnį.

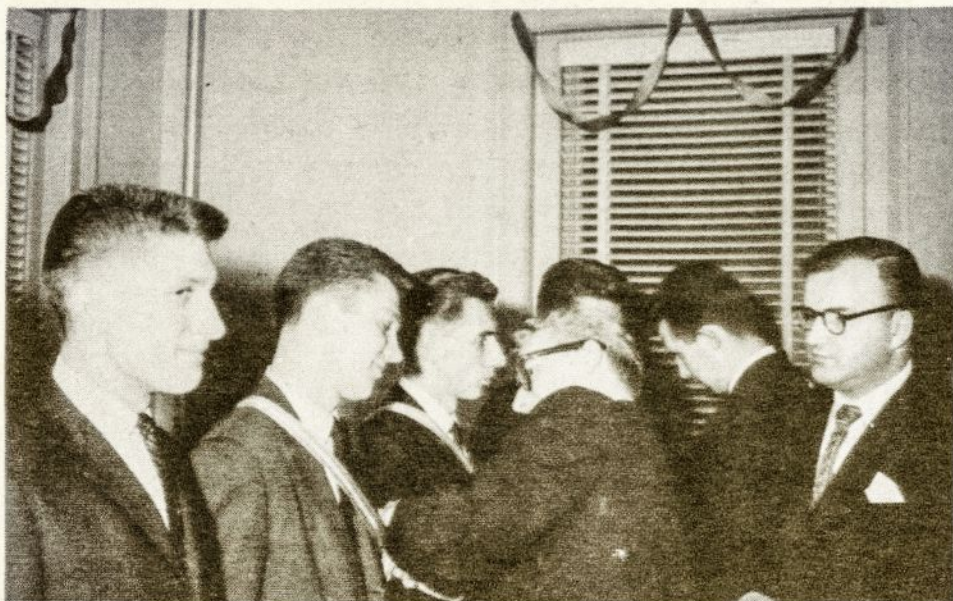

JŪRA GELAŽIŪTĖ

Šiais metais baigė studijas University of Illinois Urbanoje įsigydama B.S. laipsnį biologijoje ir kartu gaudama pedagogės — mokytojos pažymėjimą. Mokykloje priklausė National Honor Society.

Jūra gimė 1937 m. lapkričio mėn. 12 dieną Žiemariuose. Vokietijoje gyveno Kaselio stovykloje. Gimnaziją pradėjo lankyti ir ją baigė Čikagoje.

Į skautų organizaciją įstojo 1945 m. Vokietijoje. Apdovanota Tėvynės Dukros Žymeniu. Aktyvi jūrų skautė — vyresnė valtininkė. Į ASD įstojo 1957 metais. Šiuo metu yra tikroji narė ir Urbanos ASS skyriaus sekretorė. Jūra taip pat yra aktyvi Studentų Sąjungos narė bei buvusi Čikagos skyriaus sekretorė.

Naujieji Hartfordo ir New Yorko senjorai gauna spalvas.

A. Eidukevičiaus nuotr.

TRYLIKA NAUJŲ SENJORŲ

Gal tai skaičiaus magika, tik šiuo atveju ASS prietarų sekėjams ji laiminga — nes vasario 6 d. Korp. VYTIS šeima praturtėjo net trylika naujais nariais.

Net iš kelių apylinkių vietovių tą dieną ASS nariai atvyko į Hartforde įvykstančiais iškilmingas Korp. VYTIS senjorų pakėlimo iškilmes. Vyravo gal New Yorkas, New Jersey, bet netruko ir bostoniečių, waterburiečių, neskaitant jau Hartfordo šeiminkų.

Po gąsdinančio junjorų apklausinėjimo kurio komisiją sudarė fil. A. Kudirka, fil. V. Pileika, fil. G. Vildžius, fil. R. Kezys ir senj. J. Birutis, aišku, šiek tiek "akademiškai" pavėlavus nuo oficialiai paskelbto laiko, buvo atidaryta iškilminga sueiga. Sueigą atidarė fil. K. Čempė, Waterbury - Hartfordo ASS skyriaus pirmininkas. Pasižadėjimo aktą pravesti buvo pakviestas fil. R. Kezys talkininkaujant fil. V. Pilikai.

Taip šeši Hartfordo ir septyni New Yorko junjorai išaugo į senjorus. Trylika jaunų balsų kartojo priesaikos žodžius, trylika kelių suklupo prieš trispalvę ir trylika krūtinių pasipuošė korporacijos spalvomis. Tikime, kad šio akto esmė atsispindėjo ir trylikoje širdžių. Naujieji senjorai: Viktoras Kirkyła, Rimas Klivečka, Rimas Kriščiūnas, Viktoras Kulvinskas, Faridas Maslauskas, Vidas Montvila, Vytautas Raškevičius, Evaldas Remeza, Algis Rimas, Vitalis Sirusas, Algis Šetikas, Vin-

cas Šnipas ir Andrius Tvirbutas.

Po pasižadėjimo, tuojau atskubėjo sesės su simboliška balto gvazdiko dovana kiekvienam naujam korporantui.

Sekė įvairūs organizaciniai pranešimai. Senj. V. Virbickas pristatė Centro Valdžbos mintį Rytų Pakraščiu ruošti sekančią ASS stovyklą. Šis projektas buvo sutiktas su entuziazmu. Nutarta tokią stovyklą daryti po Darbo Dienos (Labor Day), įskaitant ir tą savaitgalį, parenkant tokią vietą kuri turėtų nuomojamas patalpas, nes oras tuo metu palapinėms jau gali būti per šaltas. Fil. R. Kezys atėjo su keturiolika (jo žodžiais) pranešimų. Nevardinant visų, buvo paminėta Montrealio Teatro pasikvietimas New Yorkan kitą rudenį (jau susirlišta su juo), džiugūs Jaunimo Literatūros Konkurso daviniai ir paskelbimas ateinančioms metams panašaus konkurso, ateinančios LSS rinkimai ir pan. Susirinkimą uždarė fil. K. Čempė.

Hartfordo ASD skyriaus priežiūroje išalkusiems svečiams pasistiprinus, dainavimo entuziastai pradėjo varžytis su šokių entuziastais, ir atrodo, abi grupės liko patenkintos. Ir taip nuo "Palankėj, palankėj" iki cha-cha skambėjo ligi vėlyvos nakties, iki vaišingi hartfordiškiei neišsivežė daug didesnę už save grupę svečių nakynei.

Už šią, kuklią bet nuoširdžią, ASS šventę Hartforde tenka dėkoti visam skyriui, ypač fil. K. Čempei ir tn. D. Nenortaitai.

D. B.

ANGLIJA

* Ps. Juozas Bružinskas, Bradfordo tunto tuntininkas, DF Anglijos skyriaus įgaliotinis, spalio 12 d., pilnai baigė Gilwelio Miško Ženklo vadų mokyklą ir gavo jos atitinkamus ženklus bei pažymėjimą. Tai lietuvis vadovas, kuris pilnai baigė gilwelį pačiame Gilwelio Parke po ilgo laikotarpio.

* Tarptautinė Vadovų Indaba įvyks Olandijoje 1960 metų vasarą. Skautininkai kurie numato šią vasarą lankytis Europoje ir norėtų dalyvauti šiame vadovų sąskridyje prašome pranešti BUS Vedėjui Alg. Banėvičiui, 21 Bowdoin Ave., Boston 21, Mass.

* Atlanto rajono vadeiva padarė sekančius paskyrimus: Bostono tuntininku — ps. M. Subatkevičių, Vadeivos pavaduotoju — j. s. Ig. Petniūną, Rajono Sk. Vyčių skyriaus vedėju — v. sl. V. Dambrauską.

CLEVELANDE

* Sausio mėn. 17 d. p. Gelažių bute vyko skyriaus sueigos kurių metu buvo išrinktos naujos valdybos. ASD "Šatrijos Raganos" Dr-vės valdybon išrinktos: t. n. D. Germanaitė pirm., t. n. A. Gelažytė sekr., t. n. G. Maciulevičiūtė išd. Skyriaus Korp. VYTIS Valdybon pateko: senj. V. Koklys pirm, senj. A. Muliolis išd ir jun. G. Neimanas sekr.

* ASS skyriaus naująja pirmininke yra fil. Mirga Kižienė. Vasario 16 Gimnazijai remti būrelio vadovas yra fil. R. Minkūnas. Fil. M. Leknickaitė ir toliau uoliai eina skyriaus korespondentės pareigas.

* ASS Centro Valdybos prašomas Clevelando skyrius sutiko suruošti šių metų ASS suvažiavimą.

* Fil. Rita Stravinskaitė persikėlė gyventi į Čikagą. Clevelandiečiai jai linki sėkmės ir tikisi artimoj ateity vėl turėti savo tarpe.

DETROITAS

* "Gabijos" skaučių tuntas įsteigė Gerojo Darbelio Fondą. Tan fondan pinigai telkiami iš kasmetinės Kalėdinės rinkliavos, iš tam tikrų nuošimčių iš surengtų skautiškų parengimų pelno ir iš įvairių skautiškų vietų įnašų. 1959 m. iš Gerojo Darbelio Fondo pasiūsti du siuntiniai Lietuvon už \$180.00. Taipogi buvo paskirta \$20.00 Vasario 16 gimnazijai, \$20.00 Gautingeno liet. ligoniams ir \$20.00 Vasario 16 skautėms.

HARTFORDE

* Senj. Antanas Saulaitis jr. yra pakeltas į paskautininko laipsnį. Jis ėjo Atlanto rajono skautų skyriaus vedėjo pareigas, o šiuo metu sumaniai redaguoja "Budžiu".

* Fil. Kazimieras Čampė išrinktas naujuoju Waterburio — Hartfordo ASS skyriaus pirmininku.

NEW YORKE

* T. n. D. Alytaitė priėmė "Akademinių Minčių" skyriaus "Vienybėje" vyr. redaktorės pareigas.

* ASS New Yorko skyrius pakvietė Montrealio Liet. Dramos Teatrą su Balio Srūogos vaidinimu "Milžino Pauksmėj". Jau sudaryti darbo komitetai.

* Bostono santariečių surengtame Naujų Metų sutikime Laconia, N. H. dalyvavo apie 30 akademikų skautų iš New Yorko. Pasitaikė nepaprastai puikus oras ir idealios slidinėjimo sąlygos. Dauguma dalyvių pirmą kartą gyvenime užsidėjo slides. Tačiau, jokių rimtų sužeidimų nebuvo. Vakaris stovyklos dalyviai pasigedo kokios nors, linksmos ar rimtesnės, organizuotos programos.

* Gruodžio mėn. 20 d. ASS skyriaus sueigoje senj. V. Virbickas ir junj. V. Montvila demonstravo savo meno kūrinus — paveikslus ir keletą skulptūrų. Jiė meno nestudijuoja, bet kuria, nes tame jaučia dvasinį pasitenkinimą. Bediskutuojant jų darbus, buvo išleista į plačias diskusijas. Po sueigos buvo kavutė ir pasilaisminimas. uSeiga įvyko visuomet svetingų p. Arūnų bute.

* Sausio mėn. 23 d. p. Ramanauskų bute įvyko ASS sueiga. Senj. J. Biručiu pirminkaujant buvo aptarti įvairūs einamieji reikalai. T. n. L. Petrauskaitė perskaitė A. Iljasevičiaus straipsnį "Subjektivūs išpūdžiai iš studentų suvažiavimo" kuris sukėlė plačias diskusijas. Vėliau sekė G. Peniko filmos iš ASS vasaros stovyklos ir Naujų Metų sutikimo Laconia, N. H.

*A.S.S. Čikagos skyrius
T. n. Danguolei R. Marcinkutei
jos tėveliui mirus, gilią užuojautą
reiškia*

A.S.S Čikagos skyrius

*Žiemos stovyklos Lakonia
N. H. dalyviai ruošiasi
kopti į kalną.*

Alksninio nuotr.

LOS ANGELES

* ASS skyriaus nariai smarkiai treniruo-
jasi įvairiose sporto šakose. Tenise ypatingai gerai pasižymi kand. O. Sumantaitė; vyrų tenisu smarkiai interesuojasi junj. E. Radvenis, fil. V. Memėnas ir fil. A. Dundzila.

* Nauji Metai ASS skyriaus buvo sutikti "Didelės Meškos" stovykloje, kuri įvyko St. Bernardino kalnuose. Stovykla tęsėsi 4 dienas ir joje dalyvavo 14 ASS narių. Programa buvo išpildyta prie smilkstančio židinio pašnekesiais apie ateities sueigų pobūvį, svarstant įvairias gyvenimiškas problemas ir supažindinant kandidates ir junjorus su organizacijos uždaviniais. Sportiškoji dalis buvo pravesta Blue Jay čiuožykloje,*o slidinėjimas Snow Summit. "Didelės Meškos" stovyklos nariai dėkoja Čikagos ir Clevelando skyriams už stovyklos metu gautus nuoširdžius sveikinimus.

TORONTE

* Fil. Bronius Vaškelis yra Pasaulio Liet. Bendruomenės valdybos narys informacijos reikalams.

* Fil. Algimantas Banelis įeina į naujojo jaunosios kartos žurnalo "Metmenys" redakcinį kolektyvą.

ČIKAGA

* 1960 metų "Lituanica" skautų tunto vasaros stovyklos viršininku bus s.v. vyr. sklt. V. Kučiauskas. Jis sėkmingai vadovavo IV Taut. Stovykloje Lituanicos tunto pastovyklei. Stovykla prasidės birželio 27 d. "Rakas" stovyklavietėje.

"Lituanica" skautų tuntas išleido 2-jų puslapių rotatoriumi spausdintą juokų laikraštėlį. Laikraštėlio tikslas pažadinti skautus ir jų vadovus iš miego. Jo adresas: "Šnipas", 2523 W. 69th Street, Chicago 29, Illinois.

Ps. Vytautas Šliūpas, gyvenantis Liberijoje, paskirtas LSB Užsienio skyriaus įgaliotiniu Liberijos Ghanos ir kitų Afrikos skautų asociacijomis kas suteikia progą pristatyti LSB interesus bei dabartinę Lietuvos būklę. Ps. Šliūpas numato užmegsti kaip galima artimesnius ryšius su Afrikos skautų vadovybėmis.

Sveikiname

*fil. Raimundą Korzoną
ir*

*t. n. Danutę Bartuškaitę
sukūrusius lietuvišką skautišką
šeimą*

Korp! VYTIS valdyba

Mūsų mielus narius

*t. n. Danutę Bartuškaitę ir
fil. Raimundą Korzoną*

*sukūrusius skautišką šeimą svei-
kiname ir linkime saulėtos ateit-
ties.*

A.S.S. Čikagos skyrius

* Rašytojas Aloyzas Baronas straipsnyje "Naujus talentus pasitinkant" atspausdintam vasario mėn. 6 d. "Drauge" pristato ir kritiškai pažvelgia į ASS Jaunimo Literatūros Konkurso laimėtojus K. Almeną ir B. Prapuolenį. Autorius maloniai atsielia ir apie "Mūsų Vytį": "Vartau Skautų Sąjūdžio dvimėnesinį nedidelį ir nepretenzingą, be iškilmingų, šiandien taip madingų deklaracijų, žurnalą MŪSŲ VYTI...". Kitoje straipsnio dalyje jis rašo: "MŪSŲ VYTIS yra tikrai jaunimo žurnalas, kur rašo jaunimas ir miela, kad savo konkursu iškėlė du naujus talentus. Tai tikrai jaunimo žurnalo paskirtis, duoti pasireikšti jauniems".

* Ps. V. Vijeikis — Vidurio rajono vaideiva apmokėjo už vieną "Skautų Aido" prenumeratą Lituanica skautų tunto Dr. J. Basanavičiaus draugovės geram ir neturtingam skautui.

* Buvę bendri "Aušros Vartų" skaučių ir "Lituanica" tunto tėvų komitetai šiomis dienomis persiorganizuoja į atskirus berniukų ir mergaičių tėvų komitetus.

TRUMPAI IŠ VISUR

* Fil. Bronė Jameikienė dėsto Havajų universitete. Tuo pat metu ji lanko tris kursus, tvarko surinktą meno istorijos medžiagą ir atlieka muzikologijos praktiką. Vasaros metu ji dalyvavo Rytų - Vakarų filosofų konferencijoje. Šį semestrą ji tyrinėja Budhos atvaizdą įvairiuose šimtmečiuose ir jo ryšį su krikščionybe.

GEDIMINAS KURPIS

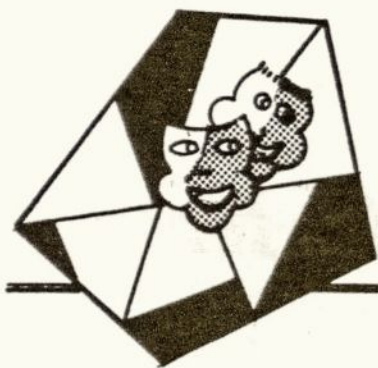
1959 m. birželio mėn., baigė Tufts Universitetą ir gavo bakalauro laipsnį elektros inžinerijoje. Skautas vytis, paskautininkas. Gimęs 1931 metais Zarasuose. Į skautus įstojo 1945 m. Eichsteatt'e, Vokietijoje. 1947 m. dalyvavo Taikos Jamboree Prancūzijoje. Baigė Eichsteatt'o lietuvių gimnaziją 1949 metais. Per tą laiką ėjo įvairias pareigas nuo paskiltininko iki tunto adjunto skautų tunte.

Atvykęs į Ameriką vėl įsijungė į skautų veiklą Brocktone bei Bostone. 1951 m. įstojo į J. A. V. karo aviaciją. Grįžęs iš aviacijos ir pradėjęs studijas įstojo į Bostono Korp! Vytis skyrių; 1957 m. buvo po du metus Bostono L.S.S., A.S.S. ir Korp! Vytis skyrių pirmininku. Universitete priklausė Institute of Radio Engineers, pakviestas į inžinierių garbės asociaciją Tau Beta Pi. Šiuo metu dirba Bell Telephone Laboratories, Inc., ir ruošiasi magistro laipsniui elektros inžinerijoje.

Los Angeles žiemos stovyklos dalyviai bando pralaužti ledus.

J. Navicko nuotr.

s u m u š t i n i s

PRIMUŠTAS VAKARAS

Gal tas skamba fantastiškai, nelogiškai ir truputį neracionaliai, bet tas žmogus, kurio barzdą aš skutu kiekvieną rytą, sėdėjo vieną šaltą vakarą barzdočių "beatnikų" klube ir per tirštą tabako dūmų debesį grabaliojo stalą, mėgindamas surasti neaiškiomis aplinkybėmis pradingusį stiklą karšto grogo.

Tiesą pasakius, aš (nes ten, pasirodo, buvau aš) jaučiausi tarytum būčiau patekęs į Dr. Fu-Manchu kabinetą. Ant juodų sienų kabėjo neaiškiausi dalykai: balta plastikinė akis, ausis, nosis ir ranka (įtariau, kad tai bus senai pražuvusi dešinioji nuo Venus de Milo statulos). Kitoje pusėje sienos į mane nuolankiai žiūrėjo paveiksle nutapytas užsimerkusios moteries pablyškęs veidas (nors kaip galima žiūrėti pro užmerktas akis dar ir dabar nesuprantu). Kampe, grupė afrikinio ritmo entuziastų mušė congo bugną, linguodami barzdotas galvas, kai, tuo tarpu, grupė Zen budizmo pasekėjų įsistėbliję žiūrėjo į išdžiovintą Jivaro indėno galvą, kuri lengvai siūbavo palubėj. Romantiška porelė susiglaudusi prie stalo, pusbalsiai šnibždėjo meilės žodelius viens kitam į ausį. Deja, jų žodžių čia negaliu atkartoti, nes turiu tą pačią problemą, kurią turėjo žmonės pradėdant su Emile Zola ir baigiant Henry Miller'iu (ir dėl to dar, kad jų, intymiai kalbant, negirdėjau). Tokioj atmosferoj būnant, nenustebau kai man atnešė užvalgyt ištušintą iguanos kepsnį a la Yucatan (o kaip būčiau norėjęs tokio lietuviško valgio kaip kad gigot en potpuorri a la Pilviškiai).

Vadinas, galų gale ir aš atsidūriau tarpe "beatnikų" barzda prieš barzdą (nuskusta prieš neskustą). Tai kas per velnias gyvulys yra tie "beatnikai"? Atsakysiu grynai iš savo patyrimo: nežinau. Jack Kerouac vadina juos požeminiais (The Subterraneans), o Lawrence Lipton net šventais barbarais (The Holy Barbarians). Barbarai taip, tačiau atleiskite jei aš truputį suabejosiu jų šventumu (niekaip negaliu įsivaizduoti barzdoto "beatniko", apsivilkusio nešvariame megztiniu, rūkančio pypkę, su šventojo aureole virš galvos ir angeliuko sparniukais).

Gregory Corso, "beatnikų" poetas, sako, kad kiekvienas veidas Amerikoje yra "beatnikiškas" ir jo idealas bus atsiektas, kai visi žmonės sėdės lovoj, valgys riebius pyragus ir galvos. Aš su juo nesutinku. Lovose aš žinau ką galima geriau daryti — jose reikia miegoti.

"Beatnikai" nori turėti tikrą laisvę. Pagal Francois Rabelais, tačiau tas nėra įmanoma, nes "tikra laisvė yra daryti tai, ką nori, bet kur tu gali tai

daryti?". Vienas "beatnikų" poetas (šį kartą pavardžių neminėsim), pasinaudodamas šia laisve, pamėgino skaityti savo poeziją nepilno apsirengimo stadijoje. Tuoj po to, porą mėnesių poeziją skaitė tik už grotų (pilnai apsirengęs).

Turėjau pertraukti savo mintis, nes padavėja atnešė man kitą puoduką karšto grogo, kuris buvo nekarštas ir... ne grogas. Tai buvo puodukas atšalusios mocca kavos, kurios viduje plaukiojo objektas panašus į pusiau surūkytą cigarą. Pasirodo, kad iš tikrųjų tenai ir buvo pusiau surūkytas cigaras. Padavėja susimaišė ir vietoje mano grogo, padavė "beatniko" gertą kavą, kurioje jis, hygieniškai ir prisilaikydamas priešgaisrinių taisyklių, užgesino savo cigarą. A, bet ką tas reiškia prieš amžinybę?

Prie kito staliuko sėdintįs barzdočiai pradėjo diskutuoti padavėją. Vienas aiškino, kad jos rudos akys, kitas, kad mėlynos. Ginčas tęsėsi ilgai, kai galų gale, antrasis nusileido, pripažindamas, kad jos akys yra rudos, išskyrus vieną, kuri yra mėlyna. Kaip ginčas galutinai baigėsi nežinau, tik žinau, kad padavėja tikrai turėjo vieną mėlyną akį ir dar su melsvai raudonais pagražinimais aplink.

Vėliau prie Thelonious Monk karštos džiazos plokštelės buvo skaitomos ištraukos iš Allen Ginsberg poemos "Howl". Puiki poema. Gaila tik, kad jos negirdėjau, nes prie kito stalo, kažkas tai skaitė ištraukas iš Jack Kerouac knygos "Mexico City Blues". (Bet tai nesvarbu) nes iš to piktumo aš parašiau savo poemą, kuri buvo dar "beatnikiškesnė" už "beatnikiškąsias" ir kurią atbumbėjau sau panosėn).

Taip, tarp bugno garsų, džiazos muzikos, poezijos ir dūmų, besėdėdamas galvojau ar yra lietuviškų "beatnikų". Tur būt yra. Paimkim, kad ir mano draugą. Mano draugas yra elegantiškas "beatnikas". Išoriniai puikiai apsirengęs importuotos medžiagos kostiumu, žaliu švabišku paltu, dar negimusio teliuko odos batais ir, kad neužmirščiau, galvos smaigalį nuo žvartbių Čikagos vėjų pridengia tyrolietišku kepeliusu su įsmeigta ožkos plaukų šluotele (reikia tik uždėti skambaliuką ant kaklo ir statyti į Marshall Field krautuvės langą, arba, geriausiu atveju, paleist ganyt karvių į Gottesackerwand papėdę).

Mano draugas gal būtų buvęs tikras "beatnikas", bet deja jis turi vieną silpnybę: jis mėgsta praustis. Kai kurie net teigia, kad, būk tai jis praleidęs pusę savo gyvenimo po kranu, žinoma, nebūtinai po tokiu, iš kurio tik vandėnėlis bėga.

Mano draugas mėgsta valandų valandomis tūnoti vonioje, trijų ketvirtadalių taktu linguoti galvą ir skaityti poeziją. Yra žinoma keletas tokių atvejų, (ir tai yra čiut ne gryna teisybė), kad tūnodamas vonioje pamiršdavo atsukti vandenį ir tik tada pastebėdavo, kad kas tai netvarkoje, kai po poros valandų išlipęs mėgindavo nusišluostyti savo sausą kūną rankšluosčiu.

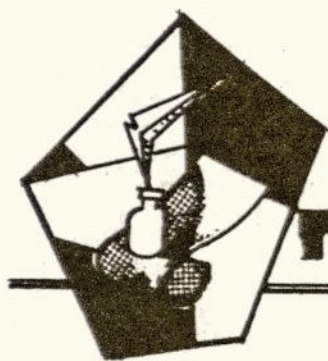
Taip, mano draugas išoriniai nėra "beatnikas", tačiau kažkur girdėjau, kad jo viduj plaka barzdota širdis.

Taip dūmojau aną primuštą vakarą „beatnikų“ lizde.

O dabar?

O dabar, mielieji, gal žinote kas nori prieinama kaina nusipirkti vieną apnešiotą megztinį, beretę, saulės akinius ir puikią falšyvą barzdotę?

L.I.K.E. REMUS

redaktorlaus puslapis

MIELI SKAITYTOJAI,

Pirmasis šių metų numeris pavėlavo. Atsiprašome, nes tai įvyko dėl keletos technikinių kliūčių, kurias ateityje stengsimės pašalinti.

Žvelgiant į priekį, šiais metais žadame išleisti šešis MŪSŲ VYČIO numerius ir tą patį skaičių BUDŽIU! priedo. Taigi, tikimės, kad žurnalas lankys skaitytojus reguliariai kas du mėnesius. Planus gali sugriauti mūsų finansinė padėtis. Tačiau galvojame, kad reikalai pagerės. Čia daug kas priklauso nuo Jūsų gerbiamieji skaitytojai. Laukiame tvarkingo atsiskaitymo už prenumeratas.

Šnekant apie leidinio turinį redakcija iš savo pusės stengsis jį padaryti kiek galima aktualesnį, gyvesnį ir kūrybiškesnį. Dėsime minties straipsnius, jaunuoliško kūrybiškumo išraiškas bei mūsų gyvenimo atspindžius — dienos aktualijas. Skirsime vietos tiek skautiško tiek studentiško gyvenimo problemoms. Kiekvieną numerį lydės BUDŽIU! priedas su savo praktiška skautiška medžiaga vadovams. Dėl puikaus priedo egzistavimo didelė padėka tenka nenulstamam jo redaktoriui A. V. Saulaičiui Jr.

* * *

Malonu buvo gauti skaitytojų laiškus su pastabomis ir komentarais. Ateityje tikimės gauti jų daugiau. Aktualesnius spausdinsime šio puslapio eilutėse. Redakcija laukia skaitytojų laiškų MŪSŲ VYČIO turinio ir formos klausimais. Redakcija taip pat

kviečia skaitytojus bendradarbiauti savo kūryba, straipsniais, įvykių aprašymais bei nuotraukomis. Neužmirškime, kad MŪSŲ VYTIS yra vieta pasisakyti aktualiais organizaciniais reikalais.

* * *

Kuklia žodine padėka pilnai negalime įvertinti Vytauto Namiko atliktą darbą. Trejus metus, nedaug kam matant ir girdint, jis sąžiningai ėjo MŪSŲ VYČIO administratoriaus pareigas. Jis tikrai buvo skautiškai kuklus ir pavyzdingai darbštus. Jam turėtų būti skiriama mūsų visų nuoširdi padėka ir pagarba.

* * *

Netolimoje praeityje tenka pasidžiaugti keturių redakcinio kolektyvo bendradarbių atsiekimais. BUDŽIU! redaktoriaus A. V. Saulaičio idomus straipsnis "Written Soviet Propaganda" buvo atspausdintas Fairfield Univ. studentų leidžiamame žurnale "New Frontiers". Jis taip pat įeina į šio žurnalo redakcinį kolektyvą. Laima Petrauskaitė VIENYBĖS savaitraščio bendradarbių išrinkta aktyviausia 1959 metų lietuve studente. V. Germanas ir K. Ječius Lietuvos Ambasados Rūmų Brazilijoje projektų konkurse, kurį skelbė Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga, laimėjo trečią vietą. Sveikinu visus ir linkiu daug tolimesnės sėkmės.

VISI REMIA LITUANUS ŽURNALĄ

Dabartinė MŪSŲ VYČIO finansinė padėtis yra labai liūdna. Visa eilė skaitytojų dar nesusimokėjo už praeitus metus, nekaltant jau apie šių 1960 metų prenumeras. Tikimės, kad mieli skaitytojai susipras ir savo išsipareigojimus žurnalui greitu laiku atliks.

Malonu, kad nors ir nedidelė dalelė skaitytojų savo pareigą, 1960 metų prenumeros pratęsimą tvarkingai atliko. Taip pat, mūsų didelė parama tai žemiau išvardinti Garbės Prenumeratoriai bei aukotojai.

Nauji šių metų MŪSŲ VYČIO Garbės Prenumeratoriai yra: Kun. K. Pakalniškis,

kun. V. Cukuras, dr. M. Budrienė, dr. J. Aglinskienė, V. Vijeikis, D. Tallat-Kelpšaitė, R. Vikanta, J. Bachunas ir E. Vilkas.

Šiais metais MŪSŲ VYČIUI taip pat aukojo: A.S.S. Čikagos skyrius — \$50.00; P. Petraitis \$2.00; kun. S. Yla, A. P. Dailydė, B. Kozica, I. Kuprionis, S. Kuprionis, P. Petraitis, A. Stepaitis, I. Ščiukas, V. Vaidaitė ir V. Vasiliauskas po vieną dolerį.

Redakcijos ir administracijos vardu nuoširdžiai dėkoju visiems aukotojams paremusiems sunkią žurnalo finansinę būklę šių metų pradžioje.

Akademinis Skautų Sąjūdis, norėdamas paskatinti jaunimą domėtis lietuviška literatūra, kurti ir jieškoti naujų, jaunų literatūros talentų, skelbia **JAUNIMO LITERATŪROS KONKURSA**

kurio laimėtojams skiriamos šios premijos:

1. Už geriausį prozos kūrinį — \$150.00
2. Už geriausį poezijos kūrinį — \$150.00
3. Už geriausį prozinį rašinį — \$50.00

Prozos kūrinys gali būti apysaka, feljetonas, trumpa novelė ar kitas prozos darbas savo esme priklausęs grožinei literatūrai ir netrumpesnis, kaip 2000 bet neilgesnis, kaip 8000 žodžių.

Poezijos kūrinys gali būti eilėraštis ar jų grupė, arba poema epinio, lyrinio ar humoristinio žanro, ne trumepsnė kaip 200 ir neilgesnė kaip 1500 žodžių.

Prozinis rašinys turi būti essay pobūdžio ir neilgesnis kaip 4000 žodžių. Autoriaus užduotis: originalus minčių dėstymas apie kurį nors lietuviškos kultūros ar visuomenės pasireiškimo būdą.

Premijuoti rašiniai visu pirma bus atspausdinti MŪSŲ VYČIO žurnale, vėliau gali būti kartojami kitoje spaudoje.

Konkurse gali dalyvauti visi lietuviai, bet kokių (išskyrus komunistinių) pažiūrų ir priklausą betkokiai lietuviško jaunimo organizacijai, o taip pat ir tie, kurie nėra tokių organizacijų nariai, bet jaučia lojalumą Lietuvai ir jos kultūrai, ne vyresni kaip 30 metų.

Kūrinių temų pasirinkimas yra laisvas. Nenustatoma jokių ideologinių rėmų, išskyrus tai, kad konkursui pasiūsti kūriniai privalo sudaryti įnašą į lietuvių literatūrą.

Rašiniai turi būti pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame voke turi būti nurodyta autoriaus pavardė vardas, adresas ir gimimo data.

Rašinius prašoma siųsti Jury Komisijos Sekretoriui Fil. R. Keziui, 130 Hendrix Street, Brooklyn 7, N. Y. Rašiniai gauti vėliau negu 1960 m. rugsėjo 15 d. nebus Jury Komisijos vertinami.

Šio Konkurso JURY KOMISIJA sudaro: Pirmininkas — Dr. Henrikas Lukaševičius, nariai — rašytojai: Nelė Mazalaitė, Stepas Zobarskas, Leonardas Žitkevičius, ir Romas Kezys.

ALp 3088
Larc. LKA

Viršelis: Vitos Pavilciūtės-Černienės

90.775.124.